

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

Carver

KRONPRINSESSAN
LOUISE
*som skildras i en
unik artikel med ett
10-tal nya bilder i
IDUNS JULNUMMER*

Läs om —

OSCAR BJÖRCK
av Ellen Lundberg-Nyblom

FRU KAROLINE PÅ AULESTAD
av Birgitta Lilliehöök

PRINSESSAN EUGÉNIE
*av Gurli Hertzman-
Ericson*

FÄRLIGA LEKSAKER

OCH

DEN SJÄLVFÖRSÖRJAN-
DE FRUN

— i detta n:r

K R Ö N I K A

OM ANSLAG TILL TAND- OCH DJURVÅRD, OM TOMTAR OCH EVAS SKULD

DET KOM EN GÅNG ETT KVINNFolk upp till en tandläkare. Hon hade av den amerikanske emigrantläkaren i Göteborg fått det beskedet att antingen låta se om sina dåliga tänder eller också stanna hemma.

— De finna på så många dumma förordningar nu för tiden, klagade hon. Vad skall nu sånt här tjäna till?

Men tandläkaren (som berättat historien för mig) gav icke patienten medhåll: han tyckte att U. S. A. handlade rätt. Ty en person med dåliga tänder är intet önskvärt folk tillskott.

Dåliga tänder äro inte »bara» vanprydande. De äro en bidragande orsak till många och livsfarliga sjukdomar. Speciellt då mag- och tarmsjukdomar av allehanda slag. För att återigen tala om Amerika, så utföres där om möjligt ingen magoperation utan föregående tillsyn av munhålan. Millioner nedsvalda små bakterier anses nämligen inte vara »the thing» vid sjukdomar i magsäcken.

Nu skall frågan om folktandvården upp i riksdagen nästa år. Om alla tandlösa barn och ungdomar och alla av otuggad föda lidande människor tågade i samlad trupp till riksdagen — det bleve ett imponerande tåg på cirka halva Sveriges befolkning! — så kanske man kunde få igenom fasta och ambulande skoltandläkare, provinsialtandläkare och tandläkare vid lasarett och inrättningar.

Dyrt? Ja, men dyrare som det är. Ty vem kan räkna, vad dessa dåliga tänder kosta stat och enskilda i sjukhusvård, sanatorievård, fattigvård?

I en socken i Norrland, som jag själv känner till, vet jag icke en ung människa med hyggliga tänder. Alla ha svarta gap och vänta tåligt och undergivet på att stumparna ska »värka ut», så där kan bli plats för skinande vita löständer. Årens och hjältarnas folk utan en egen tand i mun!

Jag fick ett komiskt brev häromdagen. Från en dam som bad mig ta itu med en del missförhållanden i samband med tomteförevisningen vid ett visst stort varuhus.

Enligt annonser »talar tomten till barnen» några angivna timmar dagligen. Och vad damen ville ha påtalat var, att denna tomtkonversation var mycket illa ordnad. Fruktansvärd trängsel och köbildning.

»Jag har tre dagar å rad varit där och ännu inte lyckats komma fram till tomten. I tre dagar har jag stått där i olidlig trängsel med mina av trötthet och missräkning gråtande små», skriver damen.

Ni tror mig inte? Men jag försäkrar, så löd brevet. I tre dagar har modern under timtal stått där med sina av trötthet och missräkning gråtande små och inte ändå lyckats komma till tals med den omannonserade tomten!

Inte sant, man tycker ibland att det skrivs rent för mycket om barn och barnuppföstran. Men när man får ett sådant därbrev, inser man, att det kan inte skrivas nog.

Här är alltså en mamma, som tydligen gärna vill bereda sina barn en glädje, gärna vill offra sig för den sakens skull, och vad gör hon? — hon ställer sig i olidlig trängsel i timtal i ett stort överhettat varuhus för att låta barnen få se och höra en konstgjord tomt, om vars existens de skulle svävat i lycklig okunnighet, om inte mamman själv berättat för dem om den! Ty små, av tomtar roade barn kunna väl icke läsa tidningar?

Det är så vansinnigt alltihop. Men det är tyvärr icke enastående. Man ser blott alltför ofta fantasilösa föräldrar slå knut på sig för att skaffa barnen något uppreklamerat »nöje», vars förmåga att roa är minimal, men vars förmåga att ställa till besvär och otrevnad (i svåra fall trötthet och dåliga nerver) är fenomenal.

Att behöva skriva till en främmande människa och klaga över att det finns nöjen så tröttsamma att ens barn gråter vid dem, är väl ändå paradoxalt? Varför i all världen tvinga sig själv och barnen att stå i kö för nöjen, som för det första icke äro några nöjen och för det andra äro olidligt besvärliga att komma åt?

Jag har uppehållit mig vid den stackars mammans brev, därför att jag tycker det är typiskt, så här vid jultiden: hur besvärligt och tröttsamt och dyrbart och odrägligt det än är, så ska man göra som andra göra. Stå era ungar i kö för grannlåten, så ska mina göra det. Om resultatet också blir förstörda dagar, huvudvärk och tårar.

Nordiska museet och Skansen, institutioner som varken äro statliga eller kommunala, kunna icke existera utan stöd och hjälp från enskilda personer.

Skansenföreningen, en sammanslutning av personer, som önska främja Nordiska museet och särskilt Skansen, vädjar i dagarna till allmänheten om ekonomiskt stöd, som lättast kan givas i form av medlemskap i Skansenföreningen. För medlemsavgiften, 10 kr. årligt (och 5 kr. för medlem bosatt i landsorten) erhålles ett

Stina Hedberg

Anna Edström

Delsbostintan

David Stockman

ha lovat sin medverkan till Idunklubbens julfest å Skansens Högloft onsdagen den 11 december kl. 8 e. m.

personligt frikort till Skansen och Nordiska museet. För ytterligare 3 kronor per person erhålles frikort för de närmaste familjemedlemmarna. Dessutom rabatter på tidskriften Fataburen.

Innan man oreserverat kan rekommendera uppropet, vore det angeläget att veta, vilka utvidgningar och moderniseringar det närmast avser.

Är det meningen att av Skansen göra ett Hagenbeck i miniatyr, tror jag inte uppropet kommer att vinna den anklang som det annars förtjänar. Och det vore skada. Skansen har varit och borde vara stockholmarens och hela landets stolthet; de styrande välja att äventyra hela anläggningens popularitet med de välsignade djuren.

Förbättringarna å Skansen kunna icke utan ödesdigra följder uppskjutas, heter det i uppropet. En förbättring, som »icke utan ödesdigra följder kan uppskjutas» är borttagandet av de vilda djuren.

På ett möte för husmödrar i Köpenhamn har den bekanta dr Hindhede förklarat, att husmödrarna ha tusen gånger flera liv på sitt samvete än alla sammanlagda mördare.

Att husmödrarna reagerade mot detta något sensationella påstående är begripligt. Mig synes dock, att dr Hindhede inte har så orätt. Men skulden för den hälsovidriga födan skall icke läggas på Eva utan, naturligtvis, på Adam.

Ingalunda lagar kvinnan all slags finurliga, dyrbara, invecklade, feta, söta eller starka rätter för sin egen skull, hon lagar dem för att vara mannen till behag.

För egen del har kvinnan ingen kärlek till mat, icke ens — om man skall tro manliga experter — något verkligt sinne för mat. Varken hänförelse eller dyrkan. Också är alla stora mattillkrånglare manliga. En verkligt stor kvinnlig kock tror jag icke finns.

Nej, kvinnor är fuskare i matlagning! De öva den icke som skön konst. Berodde det allenast på dem, skulle människosläktet antagligen ännu alltjämt knapra på nötter och rötter och skölja ner det hela med källans klara vatten. Vi skulle vara friska och lyckliga och icke, som nu, ett bedrövligt släkte, behäftat med tusen mag- och ämnesomsättningssjukdomar.

Därför skall dr Hindhede icke straffande vända sig mot husmödrarna, utan mot husmödrarnas herrar. Det är de som fordra biffstek med lök, anka med tryffel, kinesiska svalbon och sköldpaddssoppa! Och många sorters starka drycker.

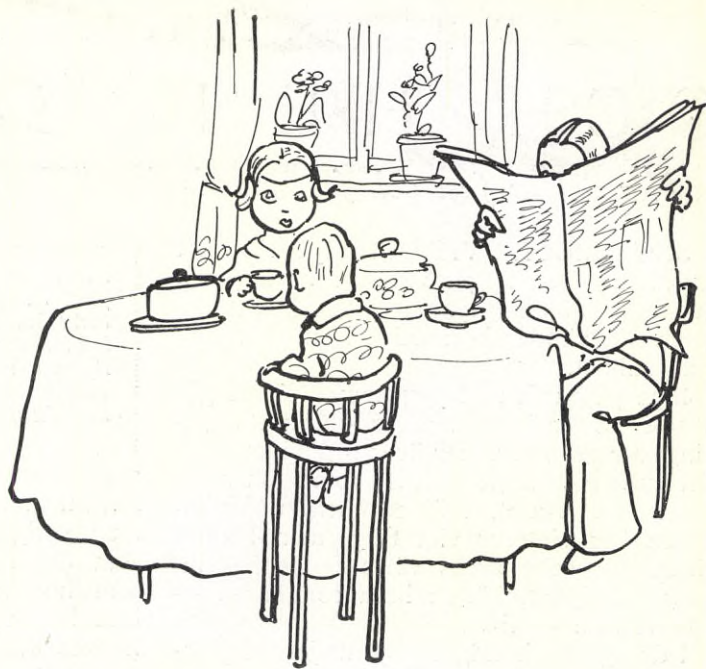
Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

VÅGSKÅLARNNA VÄGA JÄMNT

HUR EN MODERN FRU KLARAR SITT SJÄLVFÖRSÖRJANDE ARBETE

BIDRAG TILL IDUNS TÄVLAN.

I DAG NÄR JAG KOM INRUSANDE i matrummet och sjönk ned vid lunchbordet, gripande med ena handen tag i smörkniven och med den andra en brödskena, kom jag att tänka på Iduns fråga till den självförsörjande frun. — Jag suckade hörbart. — Min man, som lugnt och tidsförglömmade läste ledaren och makligt rörde i sin kaffekopp, såg hastigt upp och mötte min blick. — Avundsvärde, tänkte jag retligt, aldrig något utöver det utstakade arbetet och tidningarna! —

»Varför kommer du så sent?»

Jag hade ett häftigt svar på läpparna, men kom i tid att tänka på, att en kvinna ska vara ljuv, även om hon är fru och självförsörjande, varför jag först efter ett grimaserande leende sade: »Jag måste byta Torstens strumpor och så skulle sömmerskan ha garneringen till min nya klänning.»

»Varför ska du envisas att låta sy dina klänningar. Det tar så mycket tid det där springet till sömmerskan. Du kunde ju som de flesta andra fruar köpa färdigt.»

»Ja vars —» min ton blev nu en smula snäv, ty detta var ett ömtåligt ämne, »men ser du, jag är ingen livlös skylddokka, som modekonstnärerna kan sätta på vilket måleriskt konstverk som helst och den är chic och bra, utan jag är en livslevande kvinna, och jag vill ha mina kläder så de passa mej.»

Min man gav mig en mönstrande blick, bet sig i underläppen och återtog läsningen. Nu kom Stina med maten, som jag ivrigt berömde. Detta beröm gör det husliga livet så väl för mig som för henne dragligt.

När jag ätit tände jag en cigarrett och drog girigt några djupa bloss, medan jag ilade in i barnkammaren för att kasta ett öga på hur pass mina uppställda regler efterlevdes, så fortsatte jag ut i köket och växlade några ord med Stina om middagen. Därefter gick jag in till min man,

Meningsutbytet är livligt i Iduns tävlan om skildringar av Den självförsörjande frun. I ett senare n:r kommer avgörandet i pristävlingen och under tiden presentera vi Frau S., som ger en målande bild av sin tillvaro som självförsörjande fru.

som fortfarande satt vid sin tidning. Jag lade cigarretten i hans askkopp och stack handen under hans rockkrage: »Jag måste gå nu.» »Redan!?»

»Ja, jag lovade Camilla att springa upp ett ögonblick och se på hennes flossamatta. Det är färgerna hon är i valet och kvalet om. Adjö med dej då!»

Min man reste sig och såg mig rätt in i ögonen: »Min unge», sade han »skulle du inte sluta med ditt arbete?»

»Sluta!» flämtade jag.

»Ja, om vi inrättade oss förståndigt, så kunde vi säkert avvara din förtjänst. Det finns många som får leva på mindre. Tror du inte?»

»Joo, nog kunde vi väl avvara pengarna alltid», svarade jag dröjande, »men» —

»Men din självständighet, ditt oberoende», min man skrattade och strök mig över håret, »en mera självständig och oberoende syssla än att sköta vårt hem, kan du säkert aldrig få. Då kunde du i lugn få byta Torstens strumpor och vara smakråd åt Camilla.»

Vi hade nu hunnit ut i tamburen, och medan jag tog på mig kappan kastade jag en lång, långtansfull blick in i vardagsrummet och min själ hamnade hastiligen på den mjuka ottomanen. Att just nu få slänga sig där! Att få rulla ihop sig som en lat katt, spinnande och slöande! — Ahåjaja. Var inte hemmahustrun den lyckligaste kvinnan i alla fall? Trots beroendet? Men var hon nu verkligen beroende? — Jag såg vädjande på min man och så på mitt armbandsur. »Jag måste springa nu! Vi få tala vidare om den här saken sedan.» Jag kastade en slängkyss

och gick mot dörren. Han följde efter och just som jag lade handen på dörrhandtaget, så kände jag hans kraftiga grepp om mina fingrar och hörde honom säga med innerlig ömhet i stämman: »Det är inte för min skull jag tänker på, att du skulle vara hemma, utan det är för din egen skull. — Jag är stolt över min duktiga hustru!»

Det var nu långt ifrån lämpliga ord, just som man står färdig att rusa iväg till sitt arbete, orolig, upprörd, osäker, och med nerver, som inte lydte regeringsmakten. Det var som min man skjutit en pil rätt in i mitt hjärta, det blödde och det rinnande blodet drev tårarna upp i mina ögon.

»Käraste —» jag sökte efter orden, »jag vet ingenting om detta just nu — låt mej i ro få tänka!» Jag öppnade dörren och rusade ut. Jag sprang som ett sårat djur ned för trapporna. Lyckligt eller inte lyckligt? Fördel eller nackdel? — I min hjärna snurrade dessa frågor runt, runt.

Utkommen på gatan stötte jag ihop med Lisa Falck. Hon grep mig i armen. »Åh gud vad jag är trött», flåsade hon.

»Jaså, varför det då?» frågade jag kort och brutalt.

»Jo, jag och John var borta och dansade till klockan tre. Det var uttrevligt. Men man blir så tröttkörd!» Hon suckade.

»Du kan väl ligga på morron!»

»Ligga?? — Då man har hushåll? Det hörs att du inte vet vad det vill säga att sköta ett hem. Jag måste vara uppe klockan tio. Och det var jag i dag också!» Hennes min var storartad.

Klockan tio tänkte jag, ja då har jag hållit på i tre timmar. Jag log. »Jag måste gå nu. Adjö med dej och lägg dej tidigt i kväll, så blir du nog utvilad till nästa dansafton — och det överansträngande hushållet. Hälsa John!» Så gick jag.

Jag kom naturligtvis sex minuter för sent.
III. G. Chatham. (Forts. sid. 1407.)

O, så gott!

MAMSANA

(Tomtens majspreparat)

för delikata puddingar, krämer och andra efterrätter. Pris 65 öre.

FRU KAROLINE OCH HENNES HEM

När det är fest och främmande hos "Norges änkedrottning".

SNÖN LIGGER VIT OCH MJUK ÖVER Aulestad. Den ligger vit över backar och kupande höjder, tynger björkalléns fina grenverk, bäddar hela dalen i vinterns fred och stillhet.

Inne på gården i trygg hemmavärme går husets härskarinna, Norges okrönta drottning, ser till allt, vakar över ordningen, styr sitt hus. Hon är vit och fin som snön utanför rutan. Håret, dräkten, hela uppenbarelserna har vinterns vita färg, men hennes väsen har sommarens värme. Hennes intresse, livlighet, kärlek höra sommaren — inte vintern — till.

I den gamla bondgård Björnstjerne Björnson gjorde till sitt och Karolines hem framlever hon sin ålderdom. Här har Björnson låtit bryta de steniga sluttningarna, tunnland för tunnland, till fruktbärande jord; han har haft sin stora glädje i att äga och odla ett stycke av Norges mark, som var honom det käraste på jorden: har rivit ned och byggt ut, skapat nytt och bevarat gammalt. Och Karoline har av den mörka bondstugan trollat fram ett ljust hem, vackert, rikt, trevligt. De låga rummen be en vara välkommen, ge en en stark känsla av hem och vardag. Men samtidigt svävar en stämning av högtid omkring mig. Jag känner en kontakt med märkliga män, som bott och gästade här. Och jag blir så liten. Det är inte med turistens nyfikenhet och vurm att samla minnen jag stiger in i Björnstjerne Björnsons arbetsrum i övre våningen. Det är mer som ett oförstående barn jag står där, andäktigt blyg vid dörren, och ser med vidöppna ögon på en vacker bilderbok, vars rika tavlor jag bara med fantasiens hjälp kan skymta.

De stora striderna och mäktiga vågorna ha lagt sig och livet går mera dämpat fram i den en gång brutna fåran. Men fastän slaget är vunnet, slår sig inte fru Karoline till ro i det trygga medvetandet, att hon nu är nittiofyra år gammal och har råd att helt vila ut. Nej, så långt ögonen medgiva, måste hon varje dag följa med i tidningarna de stora händelserna ute

Personligt mjukt och levande skildrar förf. här för Idums läsarinna ett aktuellt besök hos en i Skandinavien vitt bekant dam, fru Karoline Björnson, Björnstjerne Björnsons efterlämnade maka, som nyss fyllt 94 år och som inbjudit förf. till några festliga dagar på Aulestad.

i världen. Efter middagen väntar hon med otålighet postens ankomst och vad som diskuteras i hennes närhet, och som hon med sin försvagade hörsel inte kan uppfatta, måste repeteras i hennes öra.

Jag älskar att sitta på kudden vid hennes fötter och höra rikedomerna av historier och anekdoter från gamla dagar. De berättas med ett humör och en livlighet som jag, unga människan, avundas fru Björnson. Allt minns hon. Det är små episoder från den tid hon besökte svärföräldrarna i Kristianstad, från utlandstiden och från Aulestad. Ja, i går fick jag ett barnomsminne från en bjudning hos en släkting!

Jag sitter i mitt gästrum i den så kallade drängstugan och skriver. — Här är så trevligt med vita möbler, en gungstol, Napoleon i alla åldrar och skrudar i tryck på de blåmålade stockväggarna. Det brummar en gemytlig eld borta i den gamla, vackra kaminen. Fröken Else, sondotter till Karoline och Björnstjerne, har naturligtvis smugit sig in medan jag knackat på maskinen och tänt en brasa, för att sätta fart i mina livsandar. Hon är som en gårdsomtöte: älskar att skämma bort folk och är helt lycklig, när jag försover mig till frukosten, så att hon får komma springande hit över till drängstugan med en bricka rykande te från köket och de härligaste morgonsmörgåsar med äkta gudbrandsdalsk mysost. Genom fönstret rätt framför mig ser jag ned över slänten, där flaggan är hissad i topp på sin höga stång. Här finns visserligen fyra flaggstänger och alla

Two white ladies — Karoline Björnson and Ann Margret Holmgren.

nationers flaggor, men de komma numera inte så ofta till användning som förr. I dag räcker det med den norska. Det är festdag i dag.

Sonen Björn Björnson, Nationalteatrets förutvarande chef, och hans hustru ha just kommit resande från Oslo för att hälsa på mor och fira hennes nittiofyra år den första december. Han har nyligen själv blivit firad på sin sjuttioårsdag av hela norska folket och en hel del annat folk med förresten. Det har varit festföreställning av »Geografi og Kjærlighet» på Nationalteatret med skogar av blomsterhyllningar, tal, applåder och fest efteråt.

Det blev omfamningar utan ände och skildringar av allt detta underbara firande i Oslo. En packe post väntade för övrigt det födelsedagsbarn, som för flera dagar sedan upphörde att vara födelsedagsbarn. Men förutom posten väntade en festmiddag.

— Nu skall vi spise riktig gott — säger fru Karoline. Förutom husets fru och de nyanlända, består sällskapet av Björn Björnsons bror Einar med fru, svägerskan fru Erling Björnson från det så kallade nedre Aulestad samt Erlings dotter, fröken Else Björnson. Bästa porcelinet, det grönblommiga, kommer i dag till användning. Lissi, som serverar, har dagen till ära gudbrandsdalsdräkten med vit fin blus och granna ylleblomster broderade över livet och nedtill på klänningen. För att inte tala om fru Karoline själv, som har sina bästa lilafärgade skor.

Det är ett larm av skildringar och frågor, som trängas vid bordet; orden flyga om varandra i alla riktningar; det är återseendets stora storm och fru Karoline är i sitt esse. I dag har hon skildrat denna Björn för oss som det underbaraste på jorden, den bästa son, den härligaste människa. Men att han skulle ha varit det snällaste, lydigaste lilla barn, nej, det tror ingen.

(Forts. sid. 1405.)

Karoline Björnson med gäster. I bakgrunden Björn Björnson och t. h. hans maka fru Eileen Björnson.

Liptons Té
LIPTON

är och förblir
det bästa.

är världens största och
förmämsta Téfirma.

MINIATYRSPARKASSEBOKEN

En praktisk nyhet för damväskan.

A.-B. GÖTEBORGS BANK

EN SOLKONSTNÄR MED ETT LYCKLIGT LIV

När Oscar Björck bodde i Hamngatsbacken dit konstnärsgänget alltid hittade.

Oscar Björck och hans fru, efter ett nyligen taget foto.

Några ljusa minnen från gemensamma ungdomsdagar, då Oscar Björck och hans hem var centralpunkten för ett konstnärligt kamrattlag, skildras här av professorskan Eilen Lundberg-Nyblom. Oscar Björck var en av de sista från den kulturelit, som på 80- och 90-talen började sina ärofulla banor.

vindsvåning, solig om förmiddagarna, vackert belyst om kvällarna, fylld av konstverk, skisser, stilfulla gamla möbler, (minnen från studieåren i Rom), där luften doftade av oljefärg, vibrerade av arbetsiver och — då och då — poetiska pauser, då det drömdes, musicerades, lästes högt och diskuterades, verkade helt enkelt förtrollande. Gästfriheten i det lilla hemmet var utan gränser. Man var alltid välkommen. Där fanns allad plats tillräckligt, mat tillräckligt. Oscar mötte en i tamburen, och man fick allid intryck av, att han strålade. Han t-

lade gärna, och när han diskuterade konstfrågor skedde det med hans personliga, litet dämpade röst och ett språk, som, i sin uttrycksfulla konstnärlighet, gav hans åsikter plastisk åskådlighet. När man bänkat sig i den trevliga ateliern, var samtalet genast i full gång. Där berättades också historier — Oscar var en utmärkt berättare, hade stark känsla för humor och hans skratt var oemotståndligt smittsamt. Och där svärmades för den unga poesi och musik, som vid den tiden sågo dagens ljus. Heidenstams dikter lästes, Sjögrens sänger spelades och sjöngos.

Det var förtjusande små middagar och supéer, som dukades i den lilla matsalen — Oscar tyckte, redan då, om att sitta som värd vid ett vackert dukat bord, och fru Isasia var alltid en ypperlig husmor och en förtjusande värdinna. Efterrätten brukade hysas ute på vinden, av brist på skafferii, och hämtades in, (över ateliern)

då den skulle serveras. Det var konstnärlig charm och en lagom bohémestämning över situationen. Kom man dit upp om eftermiddagen, dracks det ofta kaffe kring matsalsbordet, en gammal vana från fru Björcks hem, och som livligt accepterades av husets vänner.

Det arbetades strängt där uppe under taket, men dess emellan skrattades det också på ett välgörande sätt, och konstdiskussionens vågor gingo höga. Oscar hade just målat det utmärkta porträttet av fru Isasia, och som det ännu icke inköpts till Göteborgs museum, hade vi glädjen att se det på väggen i den trevliga matsalen i deras hem, där — så gott som var dag — åtskilliga av deras konstnärsvänner samlades, glada och unga, fyllda av den entusiasm och den sprudlande livs- och målarglädje, som utmärkte konstnärerna under detta skede. Entusiasm! Det var kanske hemligheten med Oscar Björcks personlighet och, märkvärdigt nog, en egenkap hos honom, som icke nämnvärt avtrubbades med åren. Under »åren i Hamngatan» stod den i sitt flor. Ännu var han icke ett berömt namn, men han stod där, ung och förhoppningsfull, med de rikaste möjligheter till sitt förfogande, och han lade sig icke på latsidan. Året 1890 hade han fullbordat: »Middagsfodring i Lagården», som inköptes av Nationalmuseum. »Den första balklänningen», »Barnen Janse» och det utomordentliga porträttet kallat: »Jägaren», tillkommo, jämte många andra 1891.

Det var glada, innehållsrika, värmande tider. Och de muntra, uppslupna konstnärsmiddagar, som firades i det unga Björckska hemmet, gingo aldrig över gränsen, gävo aldrig en besk smak av »dagen efter». Chiantin flödade, samtalen stodo i högan sky, sång och musik tonade i den dämpat belysta ateliern, mellan cigarettrök och

(Forts. sid. 1402.)

ÅTER RINGA SORGEKLOCKORNA! Åter bringas oss ett sorgebud, att en man och en konstnär gått ur tiden; en konstnär, som betytt mycket, både genom sin personlighet och genom vad han gett oss i sin konst. Det blir ett stort tomrum han lämnar, en saknad i mycket vida kretsar. Men genom sorgeklockorna ljuda andra, gladare klanger. Oscar Björcks sista år, periodvis fördunklat av fysiska lidanden, var kanske den enda mollklang i hans ljusa liv.

Ty hans liv var nog mera solfyllt än de flestas konstnärers. Starkt solljus ger starka skuggor, men Oscar Björcks frejdiga syn på tillvaron, framtiden, konsten bar honom alltid på vågtopparna. Det var klang och färg över hans liv, rikligt tillmätta. Det var intensiv arbetsfröjd, framgångens tillfredsställelse och ett alltid levande, aldrig sinande intresse för människorna i allmänhet, vännerna i synnerhet och — först och sist — hans livs a och o — konsten.

När jag tänker på Oscar Björck, ser jag honom leende, med handen sträckt till hälsning — en kraftig, hjärtlig handskakning. Klarögd, vacker, med sin strama profil, som han själv skämtsamt kallade: »en misstecknad antik», med det lockiga, uppstruktura håret var han en charmfull och strålande uppenbarelse.

Vår vänskap daterar sig från långa decennier tillbaka. Det var vintern 1891, efter konstnärsmötet i Göteborg, där vi gjort en flyktig bekantskap. Senare på hösten gjorde jag ett besök i Björcks hem i Hamngatan 18, högst uppe i vindskuporna, där de hade en härlig utsikt över Kungsträdgården, och med den då omtyckta »Irrgångssalongen» i samma hus, ett par trappor lägre. Själv bodde jag i ett hyrt rum på Villagatan och tog mina första stapplande steg som »självförsörjande kvinna».

Att komma upp i Björcks lilla pittoreska

Oscar (vid staffliet) och Isasia Björck (med solfjältern) bland skandinaver i Venedig 1885.

Bästa Julöl

fås genom att blanda en halvbutelj **CARNEGIE PORTER** med en halvbutelj pilsnerdricka, vari först lösts en à två matskedar strösocker.

I DEN NEDGÅENDE SOLENS LAND

MARIKA STJERNSTEDTS MAROCKOBOK.

VARFÖR RESTE MARIKA Stjernstedt till Marocko? Den frågan gjorde författarinnans vänner henne. Och hon svarade ungefär som så: Varför skulle jag icke resa dit, berättar hon själv i företalet till sin nya bok, *Hos hög och låg i Marocko*. (Albert Bonniers förlag). När man tänker rätt på saken, så är hon mera än de flesta skickad att uppskatta ett exotiskt land, om vilket det sagts att det är mera »orient» än Orienten själv. Genom sin härstamning och hela sin utbildning har Marika Stjernstedt kommit att bli inställd på främmande kultur, främmande, från oss avvikande typer. Hon drages till andra världar än den hon möter här hemma hos oss. Fastän hon har sina rötter i den svenska jorden, veta vi genom hennes bok *Mitt och de mina*, hur det främmande blodet i hennes ådror gör henne mottaglig och förstående för olika raser och folk. Hennes starkt konstnärliga läggning och hennes lyhördhet för vad som rör sig hos människorna gör henne också skickad att absorbera det främmande, att förstå mera än en vanlig turist på jakt efter orientstämning.

Marockanen har mycket i sin natur, som påminner om barnet och konstnären. Hela hans världsförklaring äger en poetisk flykt, som en författarinna kan känna sig dragen till. Marika Stjernstedt har också förstått att fånga atmosfären kring dessa människor, vilkas språk hon dock alltid måste få tolkat för sig.

Världsalltet består, som alla marockaner veta, av sju jordar. Utom av människor bebos hans egen jord av djur och andar. Andarna bo nere i jorden, och då en människa föds, skapas också hennes motsvarande jordande eller grön, som är en osynlig dubbelgångare till henne. Man måste gå nått för att inte reta jordandarna, det få redan de små barnen i Marocko lära sig. Europén trampar alldeles för tungt, och sedan fransmännen kommo till Marocko ha också jordandarna börjat vantrivas. Det finns ett otal regler för hur man skall hålla sämja med andarna, som äro talrika som havets sand, men i Marocko bemästrar man dem alla. För resten har det franska regementet numera ändrat en del i Marocko, men ännu finns det tillräckligt oberört land kvar, och de urgamla bruken och sederna på gott och ont äro inte lätta att utrota.

Fru Stjernstedt har i ett kapitel, som hon kallar Nöjenas stad, skildrat Marrakesch, den sydligaste, folkrikaste, livligaste och gladaste av Marockos fyra huvudstäder där det ofta hålles marknad och där till och med de marockanska kvinnorna, dessa utsläpade, instängda, vaktade varelsor, kunna få litet roligt. Här träffar man ormtjusaren, som spår, folkkomedianerna med sina improviserade lustspel, som uppföras på gatan och sagoförtäljaren mitt i en ring andäktigt lyssnande, som om världen stått

Kvinnorna på kyrkogården. Ill. ur "Hos hög och låg i Marocko."

stilla i tusen år och mera. Det är en fängslande skildring hur natten sveper kretsen i sina slöjor och Vintergatan på himlen kommer den främmande från Norden att minnas sitt eget land. Vintergatan heter härnere Halmgatan och den kom till en gång, då vinden tog fatt ett lätt fång halm som en tjuv stulit och lastat på sin kamel. Vinden strödde ut halmen över himlavalvet och den stannade där och ligger där alltjämt. Och när sikten är klar, kan man också, ifall man ser noga efter, skönja kamelens fotspår bland halmen.

Men folklivet i all ära, både läsaren och författarinna själv brinna av begär att få se hur det ser ut bakom de höga, vitrappade murarna, som utmärka de marockanska husen. Att få komma in i ett hem, se hur de avskilda, instängda, bevakade kvinnorna bo, är vår högsta önskan, det vet Marika Stjernstedt.

Ett sådant besök skildras i Kaidens hustrur. Kaiden är en hög ämbetsman, som bor i ett palats i Marrakesch, och han har rätt att äga två hustrur, vilket han också har. De båda legitima hustrurna i detta hus voro barnlösa, men kaiden hade tagit sig kvinnor utanför äktenskapet och ett av de barn, som fötts honom av en tjänarinna, hade adopterats av de båda fruarna och uppfostrades av dem gemensamt. Författarinna skildrar ingående den konversation hon per tolk förde med de båda

Iduns julnummer

medföljer detta n:r gratis till alla postprenumeranter å uppl. A och B.

Samtidigt bifogas ett inbetalningskort för prenumeration för *Idun* 1930.

Prenumerera på *Idun*!

förnåma damerna och som strängt taget endast var ett förhör om hon var gift: hur många barn hon hade, hur gamla, hur många hon förlorat, om hon haft missfall o. s. v. Detta är det klassiska första samtalsämnet mellan damer i Marocko. I det stora huset fick hon också gå husesyn under ledning av den franska guvernanten. Besöket avslutades med tedrickning, som är en invecklad och viktig ceremoni.

Ett annat lockande kapitel i boken rör sig om köpenskapen. Butikerna ligga sammanträngda vid samma smala gata i souken (= affärskvarteret) och hantverkarna sitta i sina öppna verkstäder nästan ute på gatan ända de. Mot solen skyddar man sig med tak av spjälor eller stråmmattor. Alla veta ju, att solen egentligen är en gnista från helvetet, lösgjord varje morgon där-

ifrån, men tvungen att varje kväll återvända dit. Vad säger nordbon om denna för söderns klimat urtypiska sägen? Det länder författarinna till heder, att hon instrött sådana små belysande drag helt i förbigående i sina skildringar, de ge boken en färg och smak av österland, som alla målade beskrivningar och alla glödande adjektiv knappast skulle kunna åstadkomma.

I Marrakesch, som Marika Stjernstedt riktigt förälskat sig i, kan en främling ogenerat gå omkring överallt. Det finns inga farliga, osäkra kvarter och alla äro vänligt stämda mot främlingen, nyfikna visserligen, men på samma gång hjälpsamma. Författarinna har inte bara gjort bekantskap med de rika hemmen och livet i souken, utan även med de fattiga, med kvinnorna, som sälja sina guldbroderier till den franska hemsöjdsexperten och med småkaféerna, där infödingarna sjunga och dansa om kvällarna. Vi få också en glimt av de sociala välfärdsinrättningar fransmännen försökt införa, och aningen om ett moderniserat Marocko, som kanske förlorar i pittoreskt färgspel, men vinner i sundhet. Kvinnofrågan, om man kan tala om en sådan, kommer en gång och det kanske snart att bli aktuell i Marocko, den första svaga gryningen till emancipation har inträtt med de första skolorna för bildade marockanska flickebarn. Men det är långt till något, som kan kallas frigörelse. Kvinnan har värde endast som könsvarelse, konstaterar författarinna, könslivet är hennes enda plattform och det enda, som ger henne existensberättigande och makt. Att kristendomen har svårt att uttränga islam, beror huvudsakligen, enligt vad missionärerna konstaterat, på att islambekännaren inte kan fatta dess etik i sexuella ting.

Marika Stjernstedts bok är roande och läsvärd både som upplysning och som en vederhäftig introduktion till en för oss främmande kultur.

ELISABETH KREY-LANGE.

TWILFIT

Nybrogatan 11 - Tel. 758 53, 758 54.
Nyheter inkomma dagligen.

Stockholms största specialaffär
i KORSETTER, CORSELETTER, UNDERKLÄDER,
STRUMPOR OCH HANDSKAR

EN ÄDEL FURSTINNA

PRINSESSAN EUGÉNIE OCH HENNES LEVNADSSAGA I BOK.

DET ÄR OFTA EN VANSKLIG SAK med biografier. Ur ett stundom nästan alltför rikligt material av källskrifter måste man sovra det väsentliga från det oväsentliga för att få fram helhetsbilden och ändå får fantasien utforma vad som fattas av inre liv. Det behöves knappast påpekas att verkligheten blir mer eller mindre lidande på ett sådant tillvägagångssätt, och därför blir det något helt annat när man av den personlighet man skall skriva om, själv fått ett starkt och levande intryck.

När den lilla Ellen Hagen, som på den tiden hette Wadström, första gången såg prinsessan Eugénie, var det i en miljö som för alltid skulle rista in furstinnans bild i hennes sinne. Hon kom från gråa hus och gator till ett blått hav och till en sagoö, där prinsessan Eugénie var den goda féen, som givmilt strödde sina gåvor över både unga och gamla. Befriad från livets tvång och lycklig i en omgivning som passade hennes naturälskande sinne, utvecklade prinsessan de egenskaper som gjorde henne så älskad av hög och låg, och det var ju inte underligt att den lilla vackra och mottagliga stockholmsflickan fick ett så starkt intryck av prinsessans personlighet att det till slut formats till den vackra livsbild som Ellen Hagen under namn av »Prinsessan Eugénie» utgivit på Bonniers förlag.

Det var först när prinsessan nått sin ålders middagshöjd som Ellen Hagen såg henne för första gången, men med pietet, saklighet och en levande fantasi, som man skönjer bakom alla torra fakta, har författarinnan ur biografier, brev, dagboksanteckningar och samtal med dem som stått furstinnan nära, samlat ett material som fullständigt bilden av prinsessan Eugénies sällsynt ädla personlighet. Man får följa hennes öden från den dag, då 64 skott i två omgångar underrättade huvudstaden om att en liten prinsessa blivit född på Stockholms slott, till den vårdag, då prinsessan fördes ned i sina fäders valv i Riddarholmskyrkan. Ellen Hagen anmärker fullt riktigt, att prinsessan tog sin tid och sin värld med sig i graven, ty hon var den sista representanten för en känslans tidsålder som för alltid är förbi. Den moderna tiden är kanske icke sämre, men den är hårdare, kallare och mera nykter, och när den synes oss alltför klok, kan det vara en vila att drömma sig tillbaka till den tidsålder, för vilken prinsessan Eugénie var en så fullödig representant.

Man får vara Ellen Hagen tacksam för

»De tvänne Tullgarnscompositheurerna» Mathilda (Bennet) och Eugénie.

Prinsessan Eugénie. Efter målning av Hildegard Norberg.

att hon, man får icke säga ur glömskan hämtat fram prinsessans bild, ty en kvinna som utträttat vad prinsessan Eugénie utträttade, blir icke glömd, men att hon utökat och fördjupat denna livsbild, så att man får prinsessans liv mera allsidigt belyst än vad fordom varit fallet. Kanhända är det bilden av den varmt religiösa kvinnan som starkast lever kvar i folkmedvetandet. Prinsessan var också en djupt religiös personlighet, men detta drag bör icke få undanskymma de andra sidorna av hennes väsen.

*Iduns handarbetsida
med trevliga julklappsförslag
återfinnes denna vecka i
Hushållsbilagan.*

Fr. v. Prinsessan Eugénie, kronprinsessan Louise med sin 5 mån. gamla dotter och drottning Josephine.

Ellen Hagen påvisar vilken estetiskt lagd personlighet hon var, och i hur rikt mått hon ägde den Bernadotteska konstnärsbegåvningen. Hon tecknade, hon målade, hon skulpterade och hon komponerade, och de skulpturer, vilka finnas bevarade av hennes hand, tyda på, att hennes anlag nådde långt utöver det amatörmässiga. Professor Molin, som var hennes lärare, såg också begåvningen hos sin elev, men misströtade om att kunna utveckla den, då man utan anatomisk kunskap icke kan framställa en gestalt på ett sant och övertygande sätt. Men tiden var konventionell, och änkedrottning Josephine tillät icke studium efter naken modell. Prinsessans klena hälsa lade även hinder i vägen, och hon blev till slut av sin läkare förbjuden att handskas med den våta leran.

I slutet av sin vackra bok har Ellen Hagen upptagit en förteckning på alla de tonsättningar som komponerats av prinsessan Eugénie, och de äro icke få. Sällskapsaftnarna hos prinsessan på slottet, med musik, högläsning och förtroliga samtal, måste också högt ha värderats av dem, vilka fostrats under en tidsålder, då livets jäkt icke gjorde sig så starkt förnimbart.

Att prinsessans religiositet icke stängde henne inom några trånga gränser, framhåller författarinnan med all önskvärd tydlighet. Hon var tolerant i detta ords bästa bemärkelse, och på slutet samlade prinsessan i sin våning vänner och likasinnade kring ordets förkunnare, oavsett om det var en biskop eller adjunkt, en lappländsk missionär eller en engelsk lord.

Prinsessan Eugénies största betydelse låg säkerligen i hennes humanitära gärning, i den barmhärtighet hon utövade mot sina medmänniskor. Hennes namn är knutet vid många sådana stiftelser, och det bör även ihågkommas, att det icke blott var det ekonomiska stödet som prinsessan gav de betryckta i samhället, hon gav dem även sin varma medkänsla och sin personliga sympati. Om prinsessan Eugénies förhållande till barnen ger Ellen Hagen en så älskvärd och roande beskrivning, att både prinsessan och hennes skyddslingar stå livs levande för läsarens fantasi.

Ellen Hagens bok hör genom sitt innehåll och sitt utmärka illustrationsmaterial till julens värdefullaste, och den fullständigt bilden av den ädla och goda furstinna, som alltjämt lever kvar i folkets medvetande.

GURLI HERTZMAN-ERICSON.

Oscar I på Tullgarn med sin hund Dick. Teckningarna av prinsessan Eugénie.

Kobbs Äkta Kinesiska Théer
Obs! Lilafärgade etiketter.
Peking • Canton • Hongkong

Rekommenderas av Herrar Läkare.

P Å W E E K - E N D

MINIMALT BAGAGE OCH ÄNDÅ KORREKT KLÄDD.

Av

Sandra

NÅGON TID EFTER VÄRLDSKRIGET förekom i en av våra stora dagliga tidningar en ganska spännande följetong om en kvinnlig spions arbete och äventyr i England strax efter tyskarnas okkupation av Belgien. Mycket lustigt och målande beskrevs där den unga belgiska damens landstigning på Englands jord, där flyktingarna på det vänligaste och gästfriaste välkomnades och mottogos av hjälpsamma familjer. Mer skrymmande bagage var av utrymmesskäl förbjudet att medföra. Vår vackra spion ville emellertid av lätt förklarliga skäl gärna medtaga så mycket som möjligt av sin visserligen enkla men nätta garderob, varför hon för att möjliggöra detta utan att bryta mot givna förhållningsorder hade satt på sig så många plagg samtidigt, det ena på det andra, som det rimligtvis gick. Det hela var mycket roande beskrivet.

Mången ung dam av i dag — hon må f. ö. ha hur hederliga avsikter som helst och ej ens avse det allra som minsta lilla privata spionage en gång — kan likväl råka i nästan samma nödläge vis à vis bagage och tillräckligt antal klädombyten som vår följetongshjältinna.

Den för alla inbjudna — hur det ibland är för värdinnan är mera osäkert — så förtjusande engelska seden att tillbringa sina week-ends hos olika vänner har spritt sig över snart sagt hela världen. Saken underlättas i hög grad av, att så många män-

En idealisk week-enddräkt med flänning i gulbeige georgette, som kan förvandlas till dräktblus under en dräkt av finprickig dubbelvävd tweed. Vionnet. Märthaskolan. Lenkert, foto.

niskor ha egna bilar, och har man händelsevis ej själv någon, så kan man kanske alltid få slinka med i någon bekants »kärra». Värdfolket brukar också ofta sätta ihop sällskapet med en liten bitanke just på dessa förhållanden och underlätta förbindelserna därvidlag. Nå ja, »kärran» brukar ibland bli ganska välfylld, och då dyka svårigheterna med bagaget upp. Bilägaren själv har ju alltid utrymmet där bak att tillgå, och det fattas nu bara det! För den som kommer som inhyres, ställer sig saken emellertid mera invecklad. En liten väska ser ju ingen människa snett på, men stora kappsäckar mottagas ej med uteslutande blida blickar. Man riskerar i så fall också att folk en annan gång kanske betackar sig för att ta en med i sin bil. Och så står man där vackert!

Det är emellertid alltid en hel del man bra gärna vill ha med sig, och korrekt klädd vill man vara mornar, eftermiddagar och till middagen. Inomhus och på promenad.

Modehusen i Paris ha i år sträckt ut en hjälpande hand för att lösa denna konflikt, oss till gagn och sig själva till båtнад, och komponerat den s. k. week-endadressen.

På modelluppvisningen i N. K. i höstas presenterades en sådan, créerad av Jenny. Den bestod av promenaddräkt med blus samt lång kappa i samma tyg som dräkten. Materialet var svart foulé med små vita prickar. Stor, litet hörnig sjalkrage och armbågsuddar av grå persian. Genom vad man

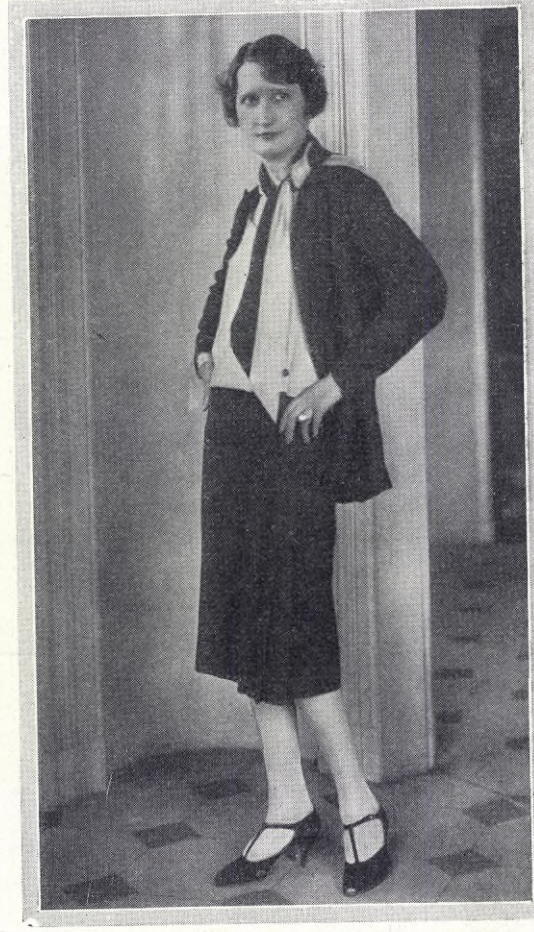
sålunda står och går i, har man redan ganska stora möjligheter till ombyte och variation. En del Pariserhus hade ytterligare komplicerat eller förenklat den — hur man nu vill se saken. Sedan den långa kappan och dräktkoftan tagits av, knäppte manekängen nämligen hastigt av sig också dräktkjolen. Den söta lilla georgetteblusen avslöjade sig då som hel klänning, så finurligt skuren och sydd, att dess linjer varken i dess förra eller senare tillvarelsform på något sätt stördes av denna riskabla dubbel-existens. Två olika scarves bidrogo att fullständigt förvilla begreppen.

Vad som återstår att för alla eventualiteter medföra är ombyte för fotbeklädningen och en större aftontoalet, som lämpligt sydd kan ta hur litet plats som helst trots sitt ståtliga namn. En smidig, varm jumper t. ex. i angora skadar heller aldrig att medföra på en tripp ut på landet. Den fyller heller inga koffertar. Får ni plats för en sådan där nätt liten jacka i sammet eller lamé, som anpassar sig efter såväl er téklänning — alias blusen med sin i det fördolda levande kjol — som till er middagsklänning, så är ni att gratulera till att vara så väl utrustad för er angenäma expedition som trots mången med polletterad koffert.

Intet av dessa plagg är heller så specialbetonat, att ni därför behöver dra er för att anskaffa ett eller flera av dem, även om edra lantgods- och bilägande vänner ej äro så talrika, att de räcka till för årets alla week-ends.

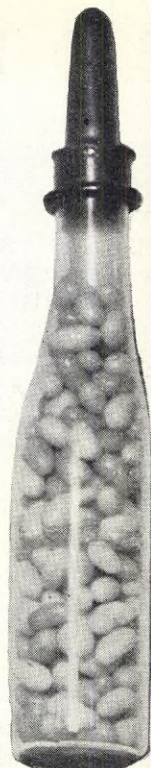
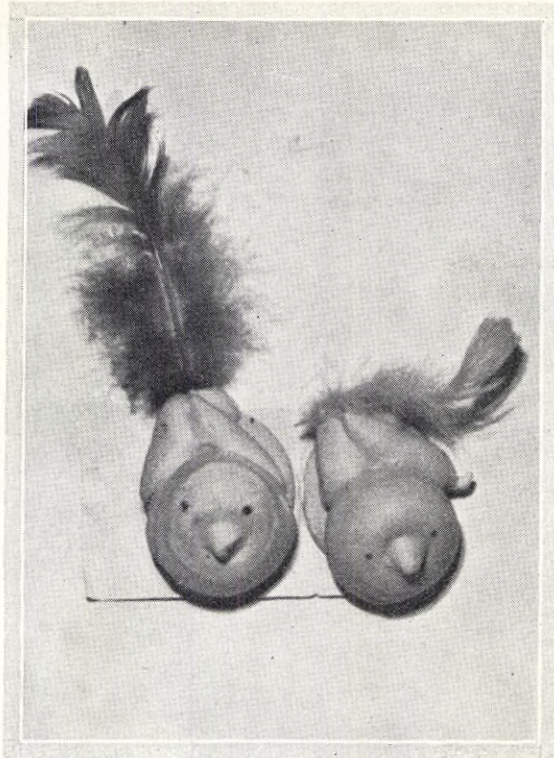
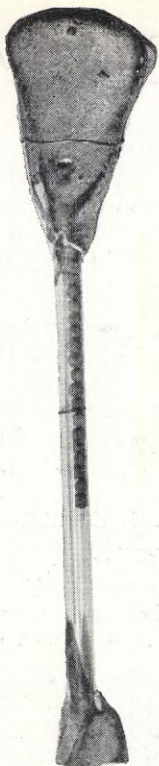
Week-enddräkt i svart foulé med vita prickar. Under den långa kappan en randig promenaddräkt. Jenny. N. K. Holmén, foto.

En chic week-enddräkt i rött ylle och vit crêpe de chineblus, på vilken kjolen är knäppt.

Melba

njutes på vart bord
ifrån söder och till nord.

Fr. v. glaströr med chokladkakor, kulörta konfektbitar med fjäderprydnad, lakritsleksaker, diflaska av glas med sockergryn.

F A R L I G A L E K S A K E R

CHOKLADKAKOR MED GLASRÖR, GAFFLAR MED LAKRITS OCH KYCKLINGAR MED METALLFÖTTER HA FÖRSTÖRT MÅNGA BARNMAGAR.

»BARNMAGEN OCH STÖVELKRAGEN», sade en gång ett ordstäv, som tydligen har anor från den tid, då stövelkragen var förvaringsrum för åtskilligt smått och gott, både matnyttigt och annat. Kontroll på vad ungar stoppade i sig kunde ingen kristen själ hålla. Det är möjligt, att man resonerade så förr, åtminstone till en viss grad. Men det har uppstått flera faror nu än det existerade för ett par generationer sen. Och det måste bli kontroll och en sträng kontroll, inte bara på livsmedel utan också på njutningsmedel avsedda för barn.

Den som betvivlar farorna kan gå ned till Hälsovårdsnämnden på Vasagatan och taga dess »museum» i närmare skärskådande.

Där ligger ien glasmöter det beslagtagna. Det är en del sötsaker med tillhörande utstyrelse, som Hälso-polisen funnit på sina strövtåg i staden. Fabrikanter av sötsaker för barn tyckas vara utrustade med djärv fantasi, men den har i alla fall sina brister. De räkna ut, att ett sensationellt inslag gör godsakerna dubbelt eftersträfvärdiga, men ha inte nog inbillningskraft att föreställa sig allt av extra ovälkommen sensation, som kan följa med på köpet.

Här är ett långt glaströr fyllt med brokiga kulor, som se ut som arter. I vardera änden av röret sitter en chokladkaka fast. Nu är det meningen, att barnet skall äta upp chokladen och så blåsa i röret, så att kulorna flyga upp i luften som skjutna ur en bössa. Väldigt kul, tänka fabrikanterna eller om det nu snarare är importörerna av denna farliga leksak. Ty vad händer? När barnet biter av chokladen, följer snart det tunna glaströret med, eftersom det är maskerat av chokladkakan. — Vad äter du på, pojke, sade en familjefader förundrad över det kra-

Farliga leksaker böra mammorna se upp med, det finns en hel del av dem i handeln, fastän Hälsovårdsnämnden i Stockholm har ett vaket öga på dem. Idun presenterar här några varnande prov på dessa farliga leksaker.

sande ljud han hörde, när hans son tugade choklad. Den gången gick det lyckligt, eftersom olyckan avvärjdes i tid. Fadern ringde också upp Hälsovårdsnämnden, som anställde jakt i konfektyr- och fruktaffärer och mjölmagasin, där barn brukar köpa snask. Sedan detta är gjort, uppsökes fabrikanten eller importören och om det finns något parti av artikeln ifråga, blir det omedelbart beslagttaget.

Importören av ett slags diflaskor med sockergryn blev nog inte glad, då polisen slog ner på dessa, ty det var ett stort parti. Men han kanske var smart och sände flaskorna till annan ort, ty Hälsovårdsnämndens makt upphör utanför Stockholm. Sen blir det andra lokala myndigheter, som få ingripa. Dessa små diflaskor äro försedda med napp i lockande livlig färg och fyllda med röda och vita sockergryn. Intet är lättare för en liten girig barnmun än att klämma eller bita sönder halsen på flaskan.

Sen kommer en stor kategori kombinerade leksaksgötter, som äro avgjort ohygieniska och därför måste utsträngas ur allmänna handeln som hälsovådliga. Lakritsbåtar och kängsnören ha alltid varit mycket uppskattade. Då tänkte någon uppfinningsrik fabrikant ut att man skulle göra dem ännu mera eftersträfvärdiga och gjorde små leksaker med lakrits. Tänk, så sött med kratta och spade och visselpipa eller kniv och gaffel, där skaften kunde ätas. Smetigt och smutsigt blev det att hantera dessa leksaker, men det var väl inte så noga. Jo, det tyckte Hälsovårdsnämnden och förbjöd dem, och nu dröjer det väl en tid, innan idén leksaker med

lakrits uppenbarar sig i ny form i marknaden. Man bör inte tala om snön som föll i fjol eller påskkycklingar till jul. Men faktiskt ha marsipankycklingarnas vassa små metallklor och ben som stoppnålar också åstadkommit många olyckstillbud. Att det inte blir ändå flera är närmast ett under. Självbevarelseinstinkten är stor i alla fall. Små glas- eller metallskärivor kunna involve-ras, som det heter, på sin väg genom tarmkanalen och passera utan att göra någon skada.

Formar för gjutning av konfektyrer få lagenligt innehålla 2 procent bly. Om då Hälso-polisen kommer över formar med 40-procentig blyhalt, är det inte underligt, att dessa hamna på museet som skräckföremål, fastän de för ögat se runda och oskyldiga ut.

Våra barnläkare ha rik erfarenhet av de farliga leksaker, som barn svälja. Men det är ofta andra föremål, de leka med, som inte direkt kunna rubriceras som leksaker, utan slantar och dylikt.

Men det allra farligaste är inte solida föremål, även om de äro spetsiga. På Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt, där vi frågat oss för, svaras det att man har en tre dödsfall per år av barn, som förtärt lutpulver eller tvättpulver. De stackars mödrarna ha inte tänkt på att hålla sådana paket med tvättmedel utom räckhåll för småbarnen, och så peta de små fingrarna hål på omhöljet och stoppa det vita pulvret i munnen. Om barnet sväljer en så stor kvantitet av det frätande ämnet, att det kommer ner i tarmarna, är det omöjligt att rädda dess liv. Men även av en mindre kvantitet uppstår svåra brännskador i matstrupen, och då dessa läkas, blir det ärr, som ge upphov till förträngning. F. n. äro tio fall av sådana slag under behandling på Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt, vilket är belysande för hur vanliga sådana olycksfall med farliga »leksaker» äro.

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Helmsgr. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Hellsida f. t. 750:—, hellsida e. t. 600:—, Lediga platser och platsökande 30 öre.

Tel. 1646 o. N. 6147

Grundlagd av

FRITHIOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:

EVA NYBLÖM

Iduns prenumerationspris:

UPPL. A.		UPPL. B.	
Helt år	17:—	Helt år	15:—
Halvt år	9:—	Halvt år	8:—
Kvartal	4:50	Kvartal	4:25

Tel. N. 1602 o. N. 6147

Tel. Redaktionen N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

IDUNNS PORTRÄTTGALLERI

HANNA ARBMAN.
F. Frykholm, Stöde. Änka
efter kyrkoherden i Åsele,
kontraktspresten Joh. Arbman.
85 år den 8 december.

EMELIE WIGELIUS.
F. Modh, Ed. Änka efter
lantbrukaren John Wigelius,
Fröskog.
80 år den 10 december.

ANNA LAGERBÄCK.
Fru, Eskilstuna. Änka efter
direktören H. Lagerbäck,
Eskilstuna.
80 år den 13 december.

HILDEGARD RIBBING.
F. Ekström, Skövde. Änka
efter vice häradshövdingen
Bengt Ribbing.
80 år den 14 december.

AMANDA HAMMAR-
LUND.
F. Nilsson, Stockholm. Di-
rektör i Sv. Lärartidn. Änka
efter red. E. Hammarlund.
75 år den 30 november.

ALMA HENRIKS.
F. Almén, Tenhult. Änka
efter kyrkoherden i Svart-
torp och Lekeryd Svenning
Henriks.
75 år den 7 december.

INA LÖWENHIELM.
F. Berg, Örebro. Maka till
f. d. jägmästaren Engelbrecht
Löwenhielm, Örebro.
70 år den 9 december.

SIGRID EKDAHL.
F. Estberg-Nystedt, Lund.
Maka till hovpredikanten och
kontraktspresten teol. dr
Fridolf Ekdahl.
70 år den 14 december.

LULU RAMSTEDT.
F. Graf, Stockholm. Maka
till intendenten Carl Ram-
stedt, Stockholm.
65 år den 6 december.

ALMA STENFELT.
F. Nilson, Malmö. Maka till
f. d. hamnkaptenen Gustaf
Stenfelt, Malmö.
65 år den 15 december.

HILDUR PALMQVIST.
F. Adde, Tierp. Maka till
f. d. provinsialläkaren i Tierp
Noach Palmqvist.
60 år den 7 december.

MARIA QUIST.
F. Schultheis, Ösmo. Maka
till kyrkoherden i Ösmo, kon-
traktspresten Axel Quist.
60 år den 7 december.

ANNA WESTIN.
Fröken, Stockholm. Kassör i
Lantbruksstyrelsen. Dotter till
klädehandlaren Eugen Westin
och hans maka, f. Wahlgren.
60 år den 8 december.

ANNA BARTELS.
F. Fernquist, Stockholm.
Operasångerska. Maka till
konstnären Carl Olof Bartels,
Stockholm.
60 år den 9 december.

TYRA LANGE.
F. Bengtson, Stockholm. Maka
till f. d. överläkaren vid Läns-
lasarettet i Örebro dr Karl
Lange.
60 år den 12 december.

ANNA LINDHAGEN.
F. Lagerberg, Stockholm.
Änka efter kyrkoherden i
Engelbrekts församling
Teodor Lindhagen.
60 år den 14 december.

GERDA GENBERG.
F. Högman, Stockholm. Maka
till översten K. Arvid Gen-
berg, Stockholm.
55 år den 9 december.

ULLA STIERNSTRÖM.
F. Ljungcrantz, Örebro. Änka
efter bankdirektören Otto
Stiernström, Örebro.
55 år den 11 december.

ELIN HOLMBERG.
F. Lefrén, Munkfors. Ordf.
i Munkfors Röda Kors-krets.
Maka till ingenjören Olof
Holmberg, Munkfors.
50 år den 8 december.

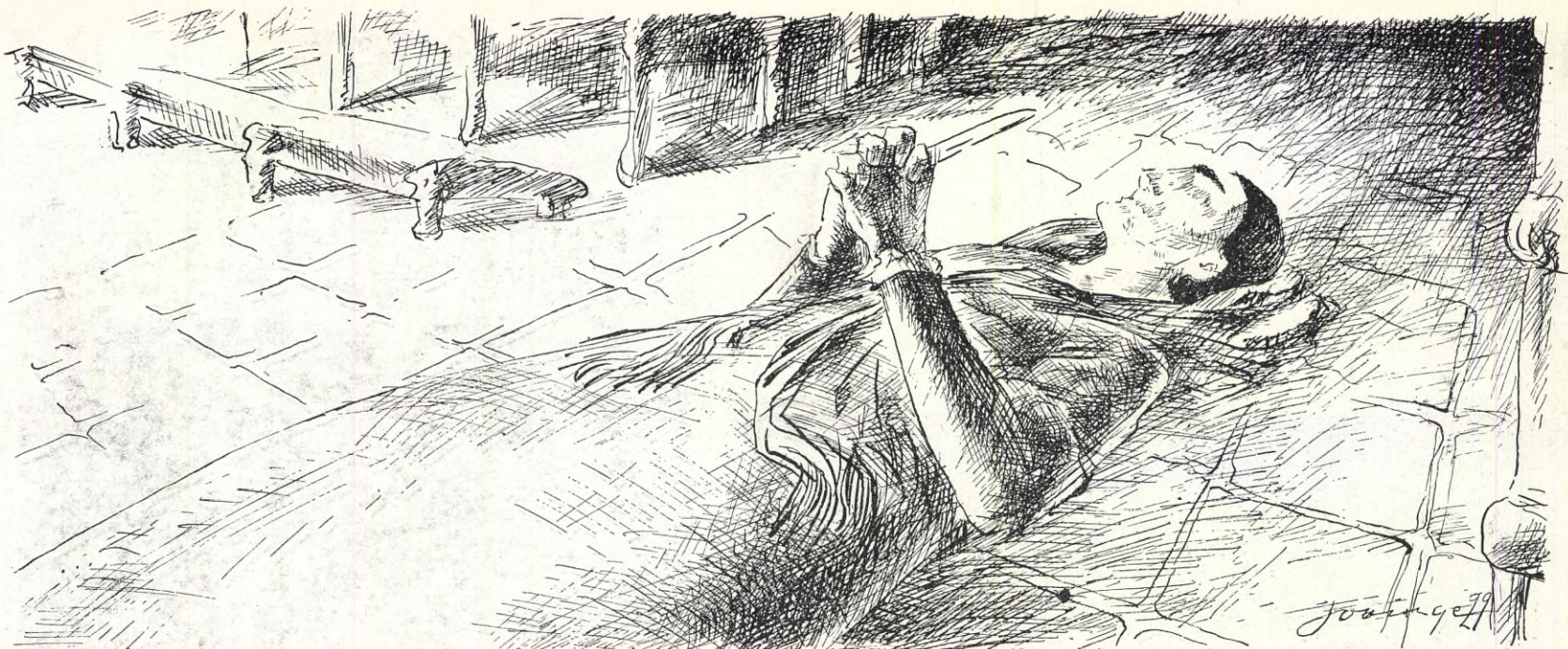
RAGNHILD SCHULTZ.
F. Josefson, Ryaberg. F. d.
ordf. i Breareds Röda Kors-
krets. Maka till folkskollära-
ren o. kantorn K. J. Schultz.
50 år den 12 december.

Spritskransar.

100 gr. smör 2 äggulor
100 gr. socker 210 gr. vetemjöl
1½ msk. grädde ½ rågad tsk. Rumford bakpulver.

Beredning: Smöret tvättas och röres tillsammans med sockret, tills blandningen är vit och pösig. Grädden blandas i, äggulorna röras ned, en i sänder, och sist vetemjölet, siktat med bakpulvret. Smeten tryckes genom spritsspruta och formas till kransar, vilka gräddas gulbruna i medelvarm ugn.

MARIA KONSTANTIAS JULAFTON

av EBBA SEGERSTRÅLE

MARIA KONSTANTIA STOPPADE ner körsbären i papperspåsen och vägde ett pund väl mogna stora tomater. Den bleka blonda damen lade en sedel bland grönsakerna på disken, och då Maria Konstantia började plocka i lådan efter småpengar tillbaka, skakade den eleganta främlingen avvärande på huvudet.

— Behåll det där, sade hon nickande.

— Küss die Hand, Gnädigste, suckade den gamla och neg djupt. Hon var ännu vacker med det korpsvarta benade håret under sidenschaletten, men armodet och försakelsen hade stämplat hennes fina drag.

Den blonda unga damen smålog intresserad och dröjde kvar i dörröppningen.

— Madonnan vare prisad för er godhet, sade Maria Konstantia och lade några fjuniga friska persikor överst i påsen. — En gång hade jag det bra, men när Italien vann och Österrike förlorade i det stora kriget, så försvann mitt hopsparade kapital, som jag hade på bank i Triest. Livet är grymt, Gnädigste Frau, aldrig har någon bevisat mig godhet som ni har gjort. Jag skall bedja madonnan för er varje dag, ja, det skall jag, Gnädigste.

— Jag är inte katolik, sade den främmande damen.

— Inte? Men vi bedja väl till samme Gud ändå. Det är inte så stor skillnad.

— Nej, ni har nog rätt. Jag kommer väl in och köper frukt igen i morgon.

Hon försvann utmed den lilla bygatan och solstrålarna gnistrade i hennes stora blonda hårvalk. Hon gick under de blommande akaziorna och försvann i den stora strandvillan med fönsterluckorna.

*

Nästa gång hon köpte sina tomater, berättade hon, att nu skulle hon fara sin kos. Hon hade kommit till den fridfulla idylliska orten med blommande ängar och koskällor som pinglade bland berg och alper, för att bli starkare. Den rena luften, baden och kanske de röda tomaterna hade gett henne en aning mer färg på de vita kinderna.

Den gamla bröt ut i klagan. Var det möjligt att die Gnädige skulle resa! Vart skulle hon fara? Och då hon fick höra talas om det avlägsna frostiga sagolandet däruppe i norr, där man mest gick och huttrade och frös året runt, och att den unga damen redan hade en ljuslockig fyra-

årig »Bubi», som gick och längtade efter sin lilla mamma, blev Maria Konstantia ändå mer nedstämd. Hennes gamla prövade hjärta, som ödelagts under hårda år, var så ovan vid vänlighet, och nu skulle den heliga jungfrun ta ifrån henne denna ljusglimt. — Jag har själv haft make och barn, men allt vad jag har kvar är en grav däruppe på kyrkogården, sade hon stilla.

I detsamma började klockorna ringa till vesper. Den unga damen slog sig ner på bänken utanför grönsaksboden och såg hur alla på gatan, män och kvinnor, små och stora stannade och korsade sig andäktigt. En flicka som med uppkavlade ärmar höll på med att pumpa vatten vid en brunn, stannade av vattenflödet mitt i en forsende kaskad och de små gummorna mitt emot, som sutto bland fönstrets nyutslagna kakteer, stucko genast strumpstickorna i ullgarnsnystana.

— Jag skall komma ihåg er, sade den främmande damen och reste sig, då klockspelet förtonat. — Jag lovar er att skicka någonting.

— Ni är alltför god, sade Maria Konstantia. Ack, så länge min dotter levde, var jag en lycklig människa. Men hon fick difteri och rycktes bort när hon var lika ung som ni. — Om somrarna går det väl an, men vintern är svår. Då stänger man affären här, och jag reser till en släkting i Italien. Kanske är det skam att klaga, men det är bittert för den som sett bättre dar. Jag gick i min ungdom klädd i tjockt svart siden till mässan. Den dräkt jag nu bär är lånad; kriget har tagit allting ifrån mig.

— Var nu inte ledsen, sade den vänliga damen. Jag skall inte glömma bort er.

En enda gång till såg Maria Konstantia en skynt av henne. Arm i arm kom hon med sin make och de gingo in i en liten vinrestaurang med kulörta lyktor utåt sjön. Därinne spelade en orkester och hennes steg voro dansande och lätta som om aldrig någon sorg fanns till i världen.

*

Det var själva julafton. Maria Konstantia hade gått igenom en lång och trist höst och intet livstecken hade kommit från den främmande damen. Till julen hade hon krusat och fäst ihop några ljusröda pappersrosor och prytt den heliga jung-

fruns nisch med dem, men madonnan hade stirrat på henne med tomma stela dockögon.

Maria Konstantia hade fått ett litet stearinljus av en grannkvinna, och först hade hon verkligen tvekat i valet om hon skulle bära det till madonnabilden i koret eller om hon skulle lysa upp sin torftiga ensliga julkväll därmed. Beslutsamt hade hon så bestämt sig för att låta det skina hos Maria med barnet.

Det var en grådaskig, fuktig dag och solen gömde sig bakom ett disigt töcken. Maria Konstantia satt och frös i sitt kalla rum, då det bultade på dörren och där stod den skäggige brevbäraren med ett litet brunt kuvert med röda sigill i handen. Med skälvande händer skrev den gamla sitt namn och kvitterade ut värdeförsändelsen. I kuvertet låg en styv sedel av okänd utländsk valör.

Hon blev het i kinderna av iver och glad överraskning. — Vad kunde inte denna stora slant räcka till! Kaffeböner och vitt bröd istället för det svarta, sura, ett ljuspaket och kanske i dag en bit fläsk och en liten liten bit av den goda rökta korven med vitlök. Nu skulle den gamle juden på växelkontoret byta ut den nya sedeln mot många många lire — bara han nu inte lurade henne! — Hon kastade över sig en yleschal och sprang ut.

— Den kära madonnan. Först borde hon gå in i kyrkan och tända ljuset så att det brann till mässan som hon tänkt.

Därinne i det skumma valvet var alldeles tomt. Maria Konstantia gled ner i bänken med sedeln hårt slutet i handen; hon kände sig huvudyr och trött och tårarna började sakta trilla över hennes rynkiga kinder. Madonnans stirrande dockögon blickade lika stelt och uttryckslost emot henne, men sannerligen tyckte hon inte att det rosiga barnet log i Marias sköte.

Hon såg tillitsfullt upp mot det fladdrande skimret av små och höga ljus som tänts i en hel skog kring nischen, och så hörde hon ett fjärran brus av silverklar musik.

Och kyrkofolket som i detsamma strömmade till mässan, funno Maria Konstantia där hon låg död på stengolvet med en svensk femkronesedel tillskrynklad på golvet. Troget höll hon ett tunnt stearinljus, som raknat mellan hennes hopknäppta styva fingrar.

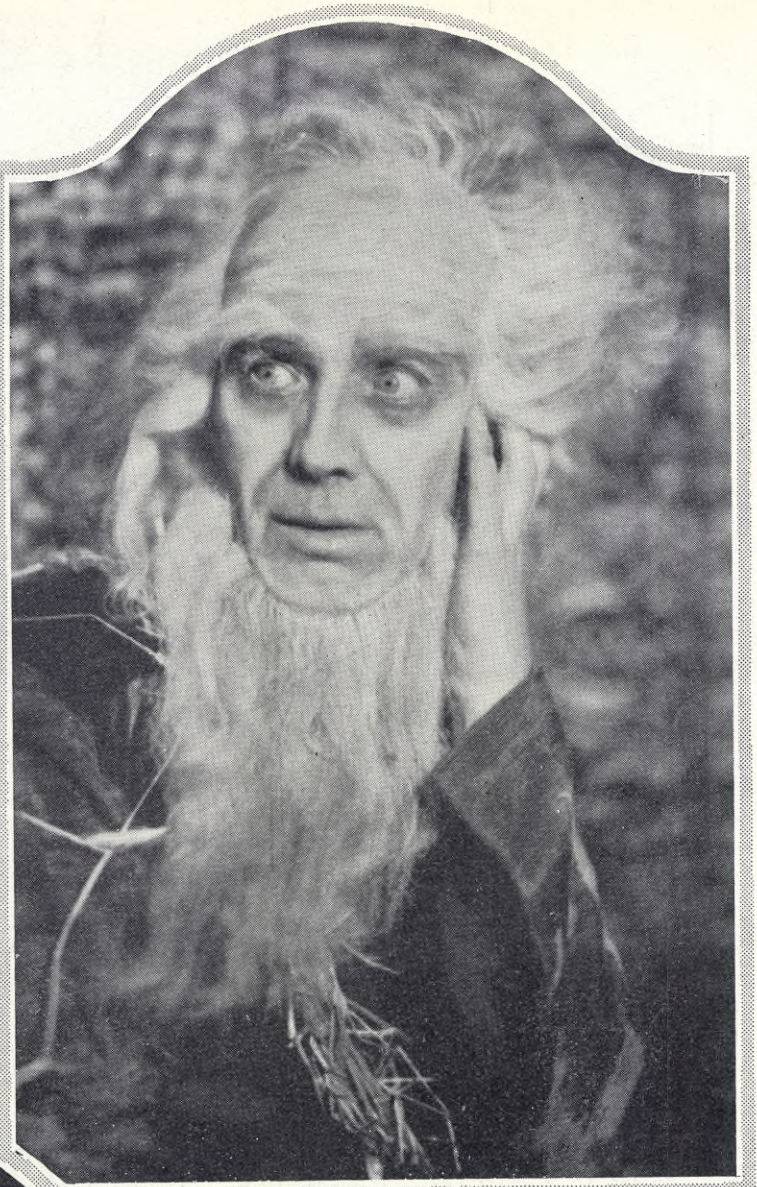
Ill. T. Jovinge.

K U N G L E A R

*Dramatiska teatern har haft sin största och med förväntan mot-
sedda premiär denna säsong på Shakespeares "Kung Lear". Här
ses ett bildgalleri av scener och rollinnehavare på Dramatens
scen. Alberg & Preinitz, foto.*

Scenbild från »Kung Lear».

Lars Hanson som den gamle Kung Lear.

*Maria Schildknecht som Goneril, Kung
Lears äldsta dotter.*

*Narren Torsten Winge
och Kung Lear.*

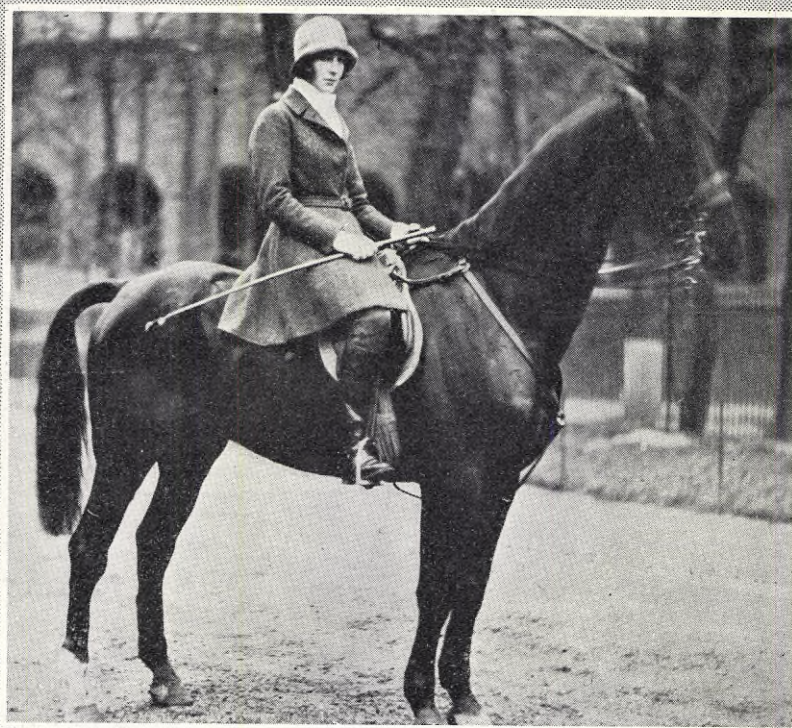
*Kung Lears yngsta
dotter Cordelia fram-
ställes av Anna,
Lindahl.*

HENNES MORGONRITT

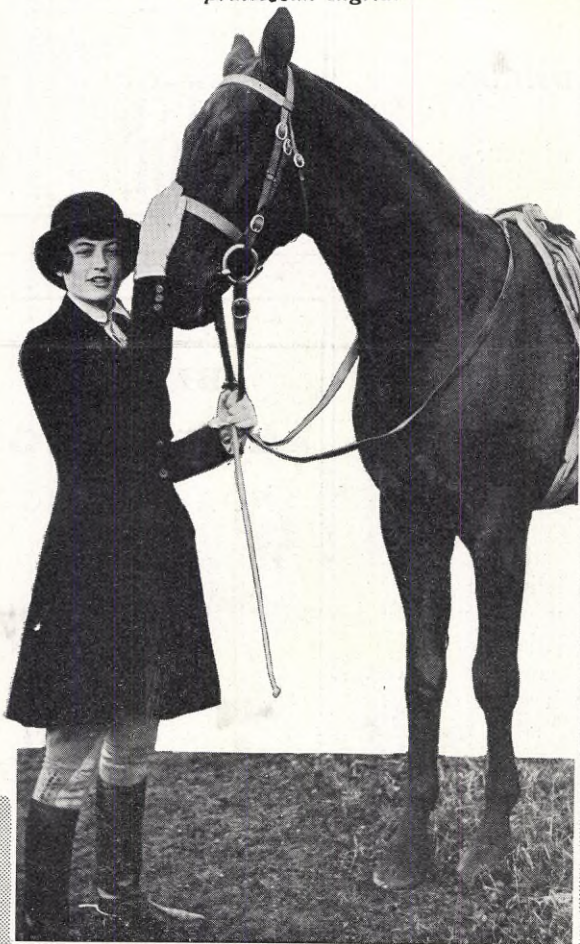

Bland det ridande Stockholm, som valt Djurgården till plats för den dagliga motionen, synes även ofta prinsessan Ingrid.

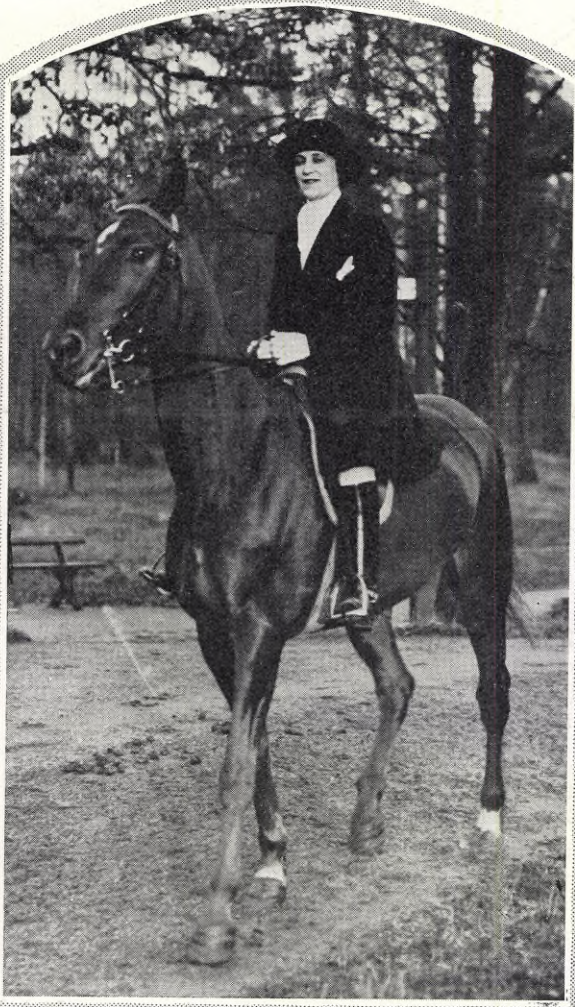
Ridning är en lika förnämligt traditionsrik som modern sport bland damerna. Det morgontidiga Stockholm möter också året om kända ryttarinnor, som punktligt ta sin morgonmotion till häst. Iduns fotograf har trots decemberrusket fångat några av dessa ridande damer på plåten.

Fröken Barbro Lagerfelt, dotter till friherre Nils Lagerfelt och hans maka, f. Schubert, är en av Stockholms säkraste yngre ryttarinnor.

Fröken Madeleine Bennich, dotter till fru Maria Bennich, f. Odéberg, kämpar varje morgon en dust med sin unga tyska häst.

Fru Kerstin Friedländer, f. Sachs, maka till grosshandlare H. Friedländer, hör även till de trognaste av Lilljansskogens morgontidiga damer.

Skicklig i den svåra ridsporten är även fru Elsa Åhgren, maka till bankir, Ehrenfrid Åhgren.

Två gånger om dagen

skall hyn behandlas med Gahns Faréna-Crème. På morgonen bestrykes ansikte, hals och armar med den välgörande skönhetscrèmen, som samtidigt med att den skyddar Eder hy under dagen, utgör ett idealiskt underlag för puder. — På kvällen masseras Gahns Faréna-Crème in i hyn och motverkar på så sätt uppkomsten av finnar, rynkor och narighet. — Hyn bibehålles ung och fraiche. Välj till Eder hudcrème Gahn Faréna-Crème, som är så beskaffad att den tjänstgör såväl till dag- som natterème.

Gahns
Upsala

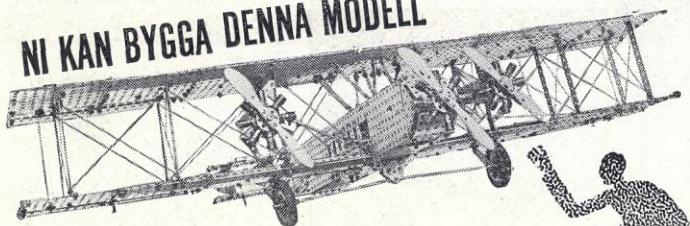
Kungl. Hovleverantör

FARÉNA HAVRE-CRÈME

Till salu överallt
i tuber à kr. 1:—
i burkar à kr. 2: 50
i lyxburkar à kr. 5:—

NI KAN BYGGA DENNA MODELL

Den arbetar oklanderligt och är helt och hållet byggd med Meccano

Ni behöver inte avundas Meccano-pojken, som den ena dagen har en arbetande modell av en jättekran, nästa dag en automobil och dagen därefter en grävmaskin. Även Ni kan få dessa saker och många andra lika roliga. Ni behöver bara göra som han gör—bygga dem själv.

Meccano är det URSPRUNGLIGA konstruktionssystemet i miniatyr—allt delar äro trogna kopior i miniatyr av motsvarande delar i det praktiska livet. De äro alla standardiserade och utbytbara, vilket gör att man kan bygga hundratals olika modeller med dem och därtill modeller, som arbeta. Remsor och plåtar äro vackert lackerade i rött och grönt—färgen är hård och varaktig och faller ej av.

Meccano är den finaste och mest spännande hobby av alla—Meccano-pojken gör intressanta rön varenda dag, och det är ingen ände på det roliga.

MECCANO

Meccano Bygglador erhållas i varje järn- och leksaksaffär från Kr. 4-75 till Kr. 445-00.
Köp inga efterrapningar.

Fabrikant:
Meccano Ltd., Liverpool, England

Pojkar! Skriv efter denna nya Meccano-bok—Gratis

Den är full av vackra illustrationer. Som visa de storslagna saker, som kunna åstadkommas med Meccano. Vårt Nederlag i Stockholm Sänder gratis ett exemplar av denna nya Meccano-bok, om Ni skickar in namn och adress på tre av Edra kamrater. Skriv tydligt och sätt n: r 19 efter Edert namn.

Nederlag för Sverige:
FA. M. ÅKERBLOMS EFTR. (Avd. 19),
10 Tegnérsgatan, Stockholm
(Tel. Vasa 2212)

MECCANO och en mångfald andra leksaker,

mekaniska, elektriska och optiska, finner Ni i största urval hos oss.

Specialité: Roliga och instruktiva leksaker.

FORSNERS A.-B.

Klarabergsgatan 44

Stockholm

Ebba Lindman †.

Ebba Lindman på 102-årsdagen.

Den 3 december avled fru Ebba Lindman, mor till statsministern Arvid Lindman, 103 år gammal. Hon var vid sin död Stockholms äldsta invånare, men hon var betydligt mer än så — en av Stockholms finaste och älskvärdaste gamla damer med ett minnesrikare liv bakom sig än de flesta. Om någon bort skriva sina memoarer så vore det väl hon. De hade blivit remarkabla i den bemärkelsen att de handlat om remarkabla människor och händelser, om de tre svenska kungar som Ebba Lindman sett, om Fredrika Bremer, som hon känt och om många andra av de människor som höra memoarlitteraturen till. Men de hade blivit betydande även genom annat, de hade givit en mänsklig, illusorisk och charmfull skildring av förra seklets vardag, dess stillsamma människors liv och syn på tingen. Sett genom Ebba Lindmans kloka och toleranta men ändå klarseende ögon.

En lycklig konstnär.

(Forts. fr. sid. 1393.)

färgrika glimtar av Oscars arbeten. Sjögren fantiserade vid pianot, prins Eugen, Carl Larsson, Dick Bergh, Teodor Lundberg, Carl Möller, (då ännu ungar) Gunnar Wennerberg — för att endast nämna några namn — voro hemmastadda i den gästfria, soliga atmosfär, som rådde i det sympatiska konstnärshemmet. Och ibland dem alla lyste Oscar, leende och glad, medveten om sin begåvning, fylld av tro på framtiden, lycklig i varje tum av sin varelse.

Många gånger möttes det vanda »konstnärsgänget» ute på Bobergs lilla sommarställe: Ugglebo, nära Skuggan. På den långa, trevliga verandan med utsikt över Värtan, tillbragte vi de härligaste kvällar — ibland under intensivt resonerande, ibland endast skämtsamt glada. Verandan döptes av oss till »Skrattverandan», ty det var något elektriserande och glatt över situationen och ungdomarna, som samlades där. En sommardag, 1 aug. 1898 — minns jag särskilt. Det var prins Eugens födelsedag, och en hel del konstnärer voro bjudna till Ulriksdal att fira den. Vi hade dessförinnan råkatats flera gånger hos Bobergs, och de, som alltid ha goda idéer, hade föreslagit, att man skulle komponera en fantastisk båt av deras Nyköpingsnipa, pryda den med rosegirlander, draperier, lyktor etc. — och så skulle hela sällskapet, kanske kostymerade, ro till Ulriksdal från Ugglebo. Men dagen randades med ösande regn, och den vackra planen måste upp-

Dåsighet och Olust

är enligt vetenskapen bevis på dåligt blod och otjänliga ämnen i kroppen, gifter som måste rensas bort.

Fruksalt-Samarin renar effektivt blodet, befriar magen och tarmarna från osunda samlingar, utdriver den skadliga urinsyran från kroppen, är välgörande för levern och njurarna.

Fruksalt-Samarin utför en grundlig invärtes rengöring vilket sätter kroppen i god form, därför är det hälsobringande att dagligen dricka *Fruksalt-Samarin*. Pris pr fl. kr. 2.50. Säljes överallt.

Obs! Ej i lös vikt.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

Ingen fara!

Minette Rensol borttager alla slags fett-, olje- och tjärfläckar.

Minette Rensol kan användas till de ömtåligaste stoffer; crèpe de chine, siden, konstsilke och

finare ylletyger likaväl som till enklare material.

Minette Rensol innehåller inga frätande eller eldfarliga ämnen.

SVENSKA BLACKING COMP. A.-B.

ÖREBRO.

Nederlag i Sthlm:
Norr 234 45.

MINETTE
RENSOL

BERGS

AKTIEBOLAGS

NORRKÖPING

FABRIKSMÄRKE

BOMULLSVÄVNADER

HÖGSTA KVALITET

LÄTTSYDDA

SLITSTARKA

till salu hos varje välsorterad vävnadshandlare

Läcker ost

Fyra förnämliga ostsor-
ter utan like.

Kalasosten, den extra lagrade, för-
nämliga, storpipiga osten, full av
saft och arom.

Elitosten, den kraftiga, ampra,
utomordentligt fina restaurant-
och herrosten med ädel vinsmak.

Reklamosten, den extra starka
och fina osten i billigare prisläge.

Västergyllen Lunchost, den feta,
men fullmogna läckerheten.

Här ovan en avbildning av eti-
ketterna till de fyra förnämsta av
de berömda Lejonostarna från
C. Erikson, Vara, Aktiebolag i
Vara. Har Ni smakat dem? Be-
gär det eljest hos Eder handlande,
men giv akt på, att Lejonmärket
finnes å varje ost, annars är den
icke äkta. Ni blir förtjust i Le-
jonosten!

JULGÅVA!

Nyttig och välkommen!

Vävning är för de flesta
damer en trevlig och nyt-
tig sysselsättning. Giv Eder
fru eller dotter en "Stella"
vävstol i julklapp, den blir
säkert mycket välkommen.
Den tager så liten plats
att även den, som endast
disponerar ett enda litet
rum, kan använda sig av
densamma. Bord- & golv-
vävstolar finnas. Levereras
även med påbomrad varp
fullt färdig för vävning.

Begär priskurant.

Västgöta Linneväveri
FRITSLA

ges. Emellertid hade Isasia Björck bun-
dit den underbaraste girland av rosor —
sex meter lång (den sommaren bodde
Björcks vid Kyrkviken.) Det fanns ingen
annan råd, än att ta girlanden i en vagn
och åka till Ulriksdal, dit vi alla kommo
i flödande regn, men glada och feststämda.
Middagsbordet var dukat i den s. k. rid-
darsalen, och rosengirlanden hängdes i
festoner mellan de höga bronskandelabrara-
na, som voro tända på bordet. Det gav
en praktfull effekt av renässansfest. Kväl-
len blev ovanligt festlig och lyckad, trots
regnet; en av de intima och dekorativa
festligheter, som den tiden kunde förekom-
ma konstnärer emellan — oförglömliga
för dem, som hade glädjen att få delta
i dem. Vid en sådan fest var Oscar Björck
i sitt rätta element, glad, expansiv och nju-
tande av livet och kamratskapet med den
varma abandon, som var honom egen.

Den entusiasmen, som utgjorde en av
grundtonerna i hans natur, gällde icke en-
dast hans eget arbete och egen framgång.
Han kunde tala i glödande ordalag om an-
dra konstnärer och om det, som värmdes
honom. Och han hade litet eller intet av
den trånga grinighet och överlägsenhet, som
vidlåder rätt så många svenskar.

Och överallt fick han vänner och be-
undrare. Hans älskvärda, tillgängliga sol-
skensnatur och konstnärliga pondus gjorde
honom avhållen, vart han kom. Han blev
med årens lopp behängd med ordnar och
hedersbetygelser tilldelades honom som
konstnär och som ombud i en mängd konst-
närliga uppdrag. Men innerst inne förblev
han den samma. Vänfast, hjärtlig, trofast
mot gångna tider.

För några år sedan råkades vi nere i
Rom, dit han rest för att visa sin yngsta
dotter de platser han sett som nygift till-
sammans med sin unga fru.

Senast vi råkades utomlands, var i vå-
ras, i Paris. Alltid samma Oscar! Vänlig,
glad — njutande livet som alltid, hänryckt
över Paris i skymningsljus, över Louvrens
konstskatter, stolt över den pågående sven-
ska utställningen. Oscar gjorde intryck av
att alltid vara — på det hela — belåten
med tillvaron — med människorna — ock-
så med sig själv. Men det senare på ett
naivt, uppenbart sätt, som icke borde ha
kunnat missförstås.

Det var svårt för en man som Oscar
Björck, att icke »bränna sitt ljus i båda
ändar». Allt för mycket låg inom räck-
håll. Allt för många stämmor kallade. Man
överskattar sina fysiska krafter, och plöts-
ligt upptäcker man, att det icke längre finns
någon källa att ösa ur. Sextionio år! Det
är intet långt liv! Men Oscar Björcks liv var
ovanligt rikt och fullt, och jag tror, att
han, när han gjorde en vidräkning med
de gångna åren, måste sagt sig själv: »Saa
var det dog dejligt at fare!»

Frid över hans solljusa minne!

ELLEN LUNDBERG-NYBLÖM.

Barnens julböcker.

NÄR DETTA NUMMER LÄGGES I PRESS,
ha alla de, som hysa intresse för barnlitteratur, haft
anledning att stanna inför en gärning på detta om-
råde av särskilt stor betydelse, nämligen den, som
utförts av fru Amanda Hammarlund, som den 30
november fyllde sjuttiofem år. Den, som skriver
dessa rader, fann henne på den dagen på hennes
kontor, alldeles som vanligt sysselsatt med att sända
ut till allt Sveriges land *Jultomten* och *Saga*, så-
som hon gjort i så många år. Och vad är det
icke för rikedomar av skönhet och glädje hon där-
med förmedlat till Sveriges barn! Barnen i hy-
reskasernen såväl som i torpstugan ha fått sina
första skönhetsintryck av de tavlor av Sveriges

För Dig själv

På Din önskelista sätter Du främst böcker av svenska författare, såsom Berit Spongs »Lärkornas land», Gurli Hertzman-Ericsons »Tom Carrell och några andra», Elisabeth Högström-Löfbergs »Thomas Lyckhammers Döttrar» och Gullewi Ungewitters »Gula Gudar» — alla skönlitterära böcker som varmt rosats av kritiken. Lyriken representeras förutom av Berit Spong av Hans Botwids »Rädslans Dikter», Albert Hennings »Den oroliga lågan» och den förtjusande antologien »Hundra dikter» utgiven av Olle Holmberg samt Vitalis »Dikter».

För Din vän

Din bror, syster eller make lämpar sig bl. a. Knut Hagbergs »Av Vasarnas ätt», Nanna Lundh-Erikssons »Sveriges Prinsessor», C. W. Böttigers »Levnadsminnen», Claes Lagergrens »Mitt livs minnen», vars åttonde del nu utkommit eller Philip Guedallas porträtt av victorianska ladies »I schal och bahytt». Ett par typiska »herrböcker» äro Ragnar Holmströms »Hårt Väder», Einar Malms »Siouxindianernas sista strid», Theodore Dreisers »Finansmannen» och Sinclair Lewis' »Dodsworth», eller om »han» är militär E. Nordenskjölds »Fänriksåren».

För Ditt hus

och Ditt hem blir Carl G. Laurins bägge böcker verkliga prydnader, hans »Minnen» och »Konsthistorien», Jubileumsupplagan. Ragnar Östbergs »Stockholms Stadshus» är en praktbok, som även lämpar sig att ge till utländska vänner, då den också föreligger i en engelsk upplaga. Lydia Wahlströms många vänner vill ha hennes nya bok »Glada Givare» och för den memoarintresserade är G. O. Hyltén-Cavallius' »Ur mitt framfarna lif» den rätta.

Vad Du får

i bokväg står i vida fältet men välkomna böcker bli alltid Prins Wilhelms »Berättelser från byn», P. V. Enströms »Ett år i Gråbacka», Paul Eippers vackra djurbok »Djuren och jag» eller Lord Greys »Fåglar och fågelsång». Mätte Schmidts »Fint folk» är ävenledes en rolig och vacker bok.

Vad Du inte vet

om ovanstående böcker finnes utförligt omnämnt jämte pressuttalanden i Norstedts Julkatalog. Och till slut, glöm inte ungdomens speciella böcker »Ungdomens Bilbok» av John Nerén och »Almanack för alla»; en guldgruva för 2:75.

Vad Du inte kan undvika

är att i bokhandeln skaffa Dig Norstedts Julkatalog, som erhålles gratis. Den upptager nära hundratalet olika böcker jämte priser och är rikt illustrerad. Finnes ej bokhandel på platsen, rekvirera katalogen från P. A. Norstedt & Söners Förlag, Stockholm så sändes den omgående gratis och portofritt.

Surprisen

En värdefull bok i ett vackert Norstedtsband!

NORSTEDTS

största konstnärer, framför allt Carl Larsson, som mött dem i Svensk Lärartidnings jultidningar.

Och de glada röda Sagaböckerna! I dem ha världens yppersta sagor och berättelser av många av vårt och andra länders stora författare samlats. Sagabiblioteket innehåller emellertid icke blott nöjesläsning. Utgivarna ha förstätt att ge barnen en sådan kärlek till boken, att de kunna ledas från de rena sagböckerna till bl. a. geografiska skildringar och historiska berättelser, och ha också insett behovet av böcker, som kunna sätta barnens fria läsning i förbindelse med skolarbetet. Även i ett annat avseende har Sagabiblioteket visat sig förstå tidens behov. Jäktet och brådskan ha nått även barnen, och det visar sig bl. a. i att denna generations barn vilja ha »tunna» böcker, under det att en tidigare generation fröjdade sig åt »härligt tjocka» böcker. Man måste se verkligheten i ögonen och ställa till barnens disposition böcker, som de rå med. De finnas, som principiellt ogilla bearbetningar och förkortningar av klassiska arbeten, men det har visat sig vid åtskilliga bibliotek, att den lilla boken bereder vägen för den stora.

Få böcker kunna med sådan trygghet sättas i barnens händer som Sagaböckerna. Också torde det icke finnas något skolbibliotek, där icke dessa böcker spela en stor roll. De äro de mest sönderlästa av alla.

Bland Sagaböckerna i år finnas också många av de bästa bland julens böcker. Det är först och främst den redan tidigare omnämnda älskliga *Loffe och hans syskon* av Greta Carlson, vidare en ny samling *Barnteatern*, där styckena äro lätta att spela och även lämpliga för små barn till läsövningar, *Trollsländan* som utmärkt passar de minsta barnen, vilkas tankar där få syssla med snälla människor och lustiga djur, samt bearbetningar av Hugo Gyllander av Coopers *Hjortdödaren* och *Duma De tre musketörerna*.

Svensk Lärartidnings förlag utger sedan några år också ett Ungdomens Bibliotek, som t. ex. innehåller en sådan förträfflig skildring som Hugo Gyllanders *Jeanne d'Arc* och Baronessan Orczys *Mannen med lädermasken*. I år har utkommit *Framlingsfolket i Degerfors* av Frida Åslund, väl känd genom sina tidigare älskliga barnskildringar, samt Harald Johnssons *Tempeltornet*, en på ingående studier grundad intressant berättelse från det gamla Babylon.

Flickböckerna stå i år ovanligt högt. Främst bland dem står och roligast är *Anne Marie och Marianne* av Maja Jäderin-Hagfors, Hökerbergs f. Den är en spännande bok, på samma gång som den ger glimtar in i de självförsörjande, ensamstående flickornas liv. — *Glädjens hemvist* av Eth. Cook Barret, som utkom i fjol, har i år fått en fortsättning i *Konditoriet Solglimten*, som är full av smittande munterhet, om också de unga hjältinnorna förefalla något otroliga. Översättningen av Elisabeth Lilljebjörn är god. Båda tillhöra Fritzes f. *Flickorna från Brenlyn* av M. S. Lane Stuart har goda karaktärsskildringar och är rolig i sin frihet från schablonmässighet. Fritzes förlag. En annan originell bok, *En rättfram tös*, Bonniers f., av Caroline Dale-Snedeker, känd och uppskattad i alla bibliotek för sin Aristodemus, skildrar en flicka, som växer upp i ett kväkarsamhälle i början av 1800-talet. När man fyllts av leda åt all den obetydlighet, som årligen bjuds de unga flickorna, fröjdas man över en frisk bok, som intresserar dem men som ändå rör sig om väsentliga ting.

Flickornas Julbok, Ahlén & Akerlunds f., är i år riktigt trevlig och omväxlande och kan rekommenderas för flickor i 15-års åldern. Bland de mest älskade flickböckerna är *Pollyannaböckerna*, Lindblads f. Det är väl detta, som gör, att en ny Pollyannabok utgivits, ehuru Eleanor Porter är död. Man öppnar boken med en viss misstro, då man på en så kallad fortsättningsbok möter en ny författare, Harriet Lummis Smith, men det är en bok, som i friskhet och glädje kan sättas bredvid de gamla Pollyanna-böckerna.

Det är icke roligt, att de svenska flickböckerna icke stå lika högt som de förut nämnda, helst som de likväl ha en så utmärkt marknad. Hur tilltalande än Sigrid Stjernsvärds *Båg* är, Holger Schildt, genom friskheten och humorn, så blir man bekländ av att förf. tycks utgå från att unga flickor i skolans högsta klass kunna intresseras av så obetydliga ting som denna bok sysslar med. Förf. har så givet förutsättningar att skänka något bättre, om hon hade respekt nog för de unga för att tro, att de voro värda, att man förde dem litet djupare in i livet. Hedvig Svedenborgs *Prinsessan av Madagaskar*, Ahlén & Akerlund, inger i sin förra hälft förhoppningar om verkliga karaktärsskildringar men sviker dem sedan. Det förefaller, som om förf. icke haft tid att fullfölja sina goda intentioner. Stilen är vårdslös.

Lågt stå, som fallet nästan alltid är, de danska flickböckerna, *Anna-Lisas frieri* av Ingeborg Vollquartz, Ahlén & Akerlund, är ett enda sammelsurium av flirt och förlovningar.

Grenadine

är framställt av granatäpplets fina saft

Grenadine med sherrysmak är en god och hälsosam vindryck.

Grenadine kan med fördel användas till säser, krämer, soppor, fruktsallader, lemonader, cocktails, drinkar, bålur m. m.

Grenadine är uppfriskande och hälsosamt

Grenadine och Grenadine med sherrysmak erhållas i de flesta Speceri-, Mat- och Fruktaffärer över hela landet och i parti från

GRENADINE-IMPORTEN

Bråvallag. 2, Sthlm. Tel. V. 7365.

STIL OCH KVALITÉ
HA SKAPAT DERAS
VÄRLDSRYKTE.

Scherk

MILANESE-UNDERKLÄDER

Svenska Eldbegängelseföreningens Expedition

Stockholms Eldbegängelsebyrå

Sveavägen 25 2 tr. Hiss. Stockholm. Öppen 10—4. Lördagar o. Helgdagsaftnar 10—2. Expedition och sekretariat 13789. Tel. Norr 22 00 för eldbegängelser, norr 22 80 för medlemsanmälningar. Begravningsförsäkring.

Bokvännen, sen hit!

Lämpliga julpresentar

Böcker mottagas eller anskaffas från förlag eller antikvariat till inbindning Även landsorten

Direkt beställning hos hantverkaren besparar 50—60 procent.

Förstkl. och smakfullt hantverksarbete.

KNUT HÄSSLERS BOKBINDERI A.-B. Klara N. Kyrkogata 17 - Tel. 10341 STOCKHOLM.

Var och en

som för år 1930 prenumererar på

Svenska Morgonbladet

(oberoende av vilken upplaga)

erhåller gratis, endast mot insändande av 75 öre till porto och expeditiionskostnader

HILLIS GRANES
utmärkta bok

DEN SKÖNASTE ROSEN

en ytterst fängslande och intressant berättelse från den stora folkväckelsens dagar.

"Man läser med odelat intresse från början till slut denna berättelsebok."

Fritz Peterson.

Boken är tryckt på prima engelskt espartopapper.

Boklädspriset är
kr. 4:—, klotb. kr. 5:20.

Varje prenumerant har endast att till Svenska Morgonbladets Exp., Stockholm I, insända namn och adress samt 75 öre till porto och expeditiionskostnader, eller Kr. 1.50, om boken önskas inbunden i fint klotband i blå färgton, och boken expedieras omgående.

Prenumerationspris för 1930:

Utom Stockholm å närmaste postkontor:

Uppl. A: Morgonupplagan (Stockholmsuppl.):

Helår: Halvår: Kvartal: Mån.:
18:— 10:— 5:— 1:85

Uppl. C: Dagupplagan (Dagl. Landsortsuppl.):

14:— 8:— 4:— 1:50

Uppl. D: Halvveckouppl.:

5:80 3:50 2:— 0:75

I Stockholm fritt hemburen:

Stockholmsuppl.:

28:— 15:— 8:— 2:75

Prenumerera genast på

Svenska Morgonbladet

Collanolja
smörjer läder
så det passar
alla väder

En förf. höjer sig emellertid betydligt ifråga om de danska flickböckerna, nämligen Berta Holst. I år föreligger av henne *Ungdomarna i Starholken*, en fin, rolig och originell bok, som är uppfordrande utan moraliserande.

Anna Sandblad-Jerdéns *Äventyr i sommarstugan*, Gleerup, är en enkel och frisk skildring av svenska barns sommarliv.

Nya upplagor föreligga av Johanne Spyris *Heidi* och Frances Hodgson Burnetts *Lille Lorden*. Båda på Bonniers förlag.

En bok av ny typ är Karin Maria Johanssons *Landsvägen lockar*, Ahlén & Åkerlund. Den skildrar fyra unga svenska flickors äventyr under en cykeltur i Tyskland. Det är en hurtigt skriven bok, som intresserar läsarna för de orter, som skildringen sysslar med.

Till den kvinnliga ungdomen på det högre skolestadiet riktar sig även en bok av helt annan art än de förut nämnda, Synnöve Ilmonis *Skymningsstunder med Eva Cecilia* (Holger Schildt). Föräldrar, som våga förutsätta intresse för livets djupaste frågor hos sina döttrar — ett sådant intresse förefinnes oftare än de äldre tro, även där det icke ger sig uttryck i ord — ha här en bok som de med trygghet kunna sätta i de unga flickornas händer. Det är en klarsynt, varmhjärtad ungdomsvän, som här söker besvara de ungas frågor.

MARIE LOUISE GAGNER.

Fru Karoline.

(Forts. fr. sid. 1392.)

Kaffet serveras i salongen, men den som vill röka, får smyga sig ut i »grisehuset». Ja, ty bara där är det tillåtet att röka. Kanske måste jag berätta, att »grisehuset» är ett litet förtjusande rum med en stor, öppen spis, bemålad med humörfrika katter, en spis så stor, att den slukar halva rummet. Den hälvt som är kvar rymmer dock bekväma gamla emmastolar, ett litet bord med askkoppar och cigarrlådor, en rad grönmålade pallar, som leda sitt ursprung till lagården, men degraderats till »grisehuset», och så sist men inte minst hustryranen radion, som begär ordet klockan sju på eftermiddagen, för att inte vidare överlämna det till någon församlingsmedlem för dagen. Björnstjerne Björnson var det, som gav det lilla rummet dess namn, saden han själv slutat röka.

Ett halvt år efter gamla fru Björnsons död, skall Aulestad övergå till staten som kulturmuseum. Inte det egentliga Aulestad med jordbruk och kreatur och kvarn. Det äges och brukas av Erling Björnson. Men huset, där Björnstjerne bott och arbetat, och där fru Karoline nu residerar. — Den gång köpet var ordnat, sade fru Karoline: — Jag är glad, att jag inte skall leva ett halvt år efter min död. — Hon menade, att hon inte ville se den gamla gården övergå i nya händer. De orden ge kanske en föreställning om Karoline Björnsons unga, käckä sinne och sprudlande humör. En yngre och gladare nittioåring har visst aldrig levat.

BIRGITTA LILLIEHÖÖK.

På grund av den mer än vanligt stora julträngseln i spalterna i år ha Vera v. Kræmers kåseri och Kryssordstävlingen måst uteslutas även denna gång, varmed vi be ärade prenumeranter överse. I de följande n:r skola vi taga skadan dubbelt igen.

RÄTTELSE.

Tyvärr hade tel. n:r till Gabriel Sandskog, Blekingegat. 61, n. b., Stockholm, som i ett föregående n:r omnämndes på "Den nyttiga sidan" för sina praktiska klädhängare, tryckts otydligt. Det rätta tel.-n:r är *Söder 15181*.

Bort med skurgolven!

De äro arbetsamma och ohygieniska

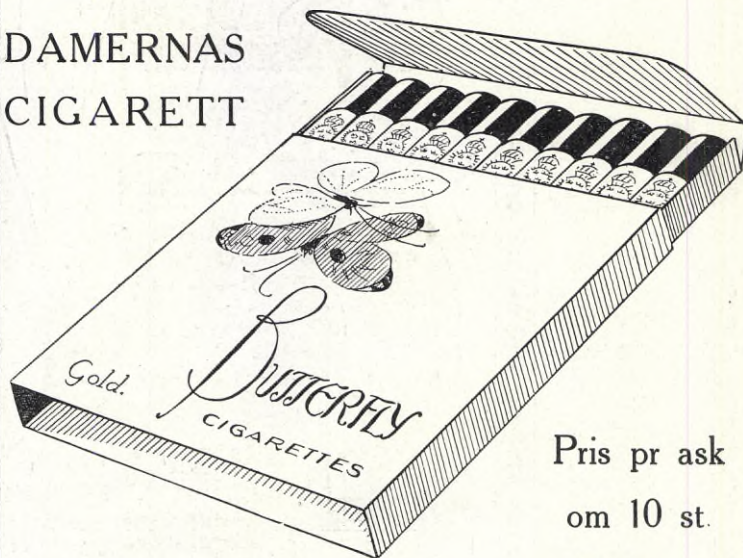
Tag

bostaden blir hygienisk, golven lätta att hålla rena.

BUTTERFLY

DAMERNAS
CIGARETT

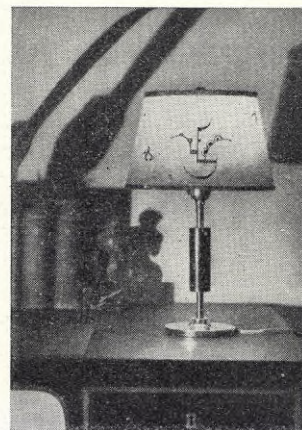
Pris pr ask
om 10 st.

50 öre.

Med och utan guldmunstycke.

Att ge
en lampa
i julklapp

är en briljant lösning på det ibland litet kvistiga problemet om den rätta presenten. Gör Ert val bland de stilfulla nyheter i belysningsarmatur, som NK kan visa Er från den mest utsökta lyxkrona till den enkla men förnämligt stilrena bordsstaken.

Belysningsavdelningen, 3 tr.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET

Pengar i Postsparbanken är Pengar i "Plånboken",

ty samma postsparbanksbok gäller vid **alla** postanstalter och sammanlagt intill 300 kr. pr kalendervecka utbetalas **utan uppsägning**. Ränna 4 %

Och allt detta är mitt!

Är inte julen en härlig tid, då man så plötsligt får allt vad man önskar? Är det inte gudomligt att ha en kär vän, som gissar sig till vad man vill ha? Är inte »4711:s» julförpackningar med ett innehåll, likt allt Ni ser här, en den mest idealiska julklapp?

Flaskor från Kr. 1:— till Kr. 48:— pr st. Eleganta presentförpackningar, lyxkristall flaskor, flacons i fickformat, lämpliga till damväskor.

Bemärk »4711:s» julförpackningar i skyltfönstren.

№4711. Eau de Cologne

Scen och Film

Somerset Maughams "Brevet", Blancheteaterns nya pjäs, hör inte till den största dramatiken men heller inte till den minsta. Den är först och främst välbyggd med en djärvt böjd stegringskurva, vilket är bra gjort i en pjäs som börjar med ett mord och ett hysteriskt utbrott och slutar med ett mord och ett hysteriskt utbrott. Mellan dessa båda scener får man i tre ganska korta och mättade akter bilden av ett kvinnopsyke i skarpa konturer, en kvinnas förtrivlade lögn för att dölja mo-

tivet till sitt brott, hennes skräck för dödsstraffet, som trots lögnerna hänger över hennes huvud, och hennes slutliga resignerade beklännelse av den lidelse som drivit henne till mord. Ett i inre psykologisk och yttre dramatisk utformning stramt byggt drama.

En kritik av skådespelarprestationerna på Blancheteatern börjar enligt hävdvunnen sed med rosor åt fru Roeck-Hansen. Hennes mörka röst och mörka temperament pressade ur den tacksamma rollen varje droppe av dramatik. Även Bengt Djurberg var med ledig brutalitet allt vad rollen krävde. Men därmed äro också rosorna slut. Olav Riëgo är en tafatt förste älskare och Ragnar Arfwedsons advokat talade

Ester Roeck-Hansen i "Brevet".
Almberg & Preinitz foto.

hela tiden och sade inte en replik naturligt, om det så var "stig in"

till en dörrknackning så lät han som Moses på lagens berg. Och — nej, en ros ha vi kvar och den får Gull Natorp för sin urkvinligt pladdriga vänninneroll.

B. A.

*

"Havets hjältar" var en värdig film från en av det stora krigets fronter, sjöfronten. Genom de delvis autentiska bilderna fick man en skrämmande instruktiv lektion i hur ett sjökrig i dess värsta form bör föras och samtidigt en lika skrämmande historik över hur det sista sjökriget fördes; man fick följa hela den tyska U-båtsoffensiven från dess hotfulla början till dess krossande. Och man fick se människorna i det stora eländets omänskliga hjälte-

mod, halvkvävda som råttor i en U-båt på havsbotten eller krypan- de längs relingarna mot lastångarens dolda kanoner.

En sak måste man dock fråga sig. Varför förbjöds en sådan film som Edith Cavell-filmen, när denna får visas för neutrala och f. d. krigförande? Vill man vara elak och dum kan man mycket väl känna en betydligt större övilja i denna film mot den makt, som släppte lös U-båtskriget än i Cavell-filmen mot den makt, som tvingades att följa krigets enklaste lagar.

Miss Bio.

*

Det finns en typ av filmer som amerikanerna göra bättre än alla andra: detektivfilmer. Kanske inte så mycket tack vare geniala

**Äntligen
en trevlig
svensk roman!**

Hans von Rosen
**Som folk
är mest**

"Det är Stockholms societetsliv och livet på de skånska herrgårdarna, som här rullas upp — munter, pig, okonstlad — rekommenderas livligt som en angenäm förströelseläsning."

Ragnar Sjöberg, Sydsv. Dagbl.

"— med stor finhet och psykologisk skarpsblick — med humor och illfundig spetsighet — lättläst och underhållande — kommer utan tvivel att göra sig gällande i julens bokmarknad."

Guido Valentin, Sv. Dagbl.

5:te uppl.

5 kronor.

Lars Hökerbergs förlag
Stockholm 1.

manuskript som tack vare briljanta typer. Hollywood tycks förfoga över en fullkomlig här av Sing Singfysionomier och obskyra individer med teaterbegåvning. Några av de bästa — eller om man så vill sämsta — bland dessa välklädda kriminalister lyckades göra "Alibi" till en verkligt högklassig film, sansat spännande och välspelad in i minsta detalj. Mera, tack.
Miss Bio.

*

Hur man skall vara beskaffad för att inte upptäcka vem som är kvinnan i "Vem var kvinnan?" vet jag inte, men i övrigt är intet särskilt ont att säga om filmen. Som detektivfilm var den inte mycket, ingen tror, att en herre med en så dum uppsyn som stycets bov — han såg exakt ut som skurken i Allers familjejournalns serieteckningar — har kunnat begå några värre bovstreck, men som en ordinär och spännande historia från den vanliga amerikanska miljön av folk med pengar och utan yrke var den bra gjord och utmärkt väl spelad.
Miss Bio.

Vågskälarna väga jämnt.

(Forts. fr. sid. 1391.)

När jag stegade in i hallen ropade telefonflickan till mig: "Chefen vill tala vid fru Svensson så fort som möjligt." — Jag flängde av mig hatt och kappa, kammade till håret och lade på en aning puder och stod så efter ett par minuter framför chefen.

Direktören rotade bland en massa papper, så grep han en bunt brev och några ritningar: "Det här får ni klara ut. Ni är nog den enda här, utom jag själv förstås, som kan reda ut den här härvan." Han räckte mig pappersbunt. När chefen hade sagt de sista orden, kände jag som om någon stått bakom mig och dragit en skruv runt, runt. Och med den skruven följde mina nerver. De blevo allt spändare och spändare. De kändes slutligen som en fjäder i en nyutpdragen klocka, vilken är färdig att börja sin gång, stadigt, säkert, punktligt, målmedvetet.

"Jag ska göra mitt bästa!" Jag talade bestämt och mötte stadigt chefs blick. Just som jag hastigt vände mig om för att gå, sade han: "Ni ser trött ut, fru Svensson. Men det är väl hushållet, som tar på krafterna. En kvinna, som ni skulle inte vara gift. Ni skulle bara leva för ert arbete." —

Jag stannade till och blev blodröd. Vad menade gubben? — Han log brett. "Men se det finns ju nått som heter kärlek", fortsatte han icke utan en smula hän i tonen, chefen är ungarl —

Nu såg jag för mig mitt hem, mitt älskade hem, mina barn, min lugne, gode, trygge make. Återigen kommo tårarna i ögonen. Jag knep ihop ögonlocken. Så såg jag upp och mötte chefs blick: "Ja, det finns något som heter kärlek med stort K, och det förenar sig mycket lätt med något som heter arbete med stort A. Men tror direktören inte jag kan sköta både arbete och hushåll, så kanske det är bäst att jag slutar." Så nu hade jag lagt svaret på den fråga min man gjort mig, på en annans läppar. Jag väntade andlös.

Chefen skrattade: "Äsch, gå och arbeta nu bara!"

Då jag kom in i mitt rum och

Kayser bestämmer strumpmoderna. KONTUR.—Kayser strumporna äro utomordentligt välsittande. Den tillspetsade "Slipper-hälen" gör att benen se en och en halv tum smalare ut än i andra strumpor. TEXTUR.—Kayser strumporna göras av fint och felritt silke och framställas i olika tjocklekar för att passa Edra olika klädningar. FÄRG.—Alldeles nya från Paris äro denna säsongens 42 nyanser— från svagaste hudfärg till djupaste metallfärg. Dessa Kayser strumpor kunna erhållas i alla bättre affärer till ett pris av Kr.7.50 per par.

* INREGISTRERAT VARUMÄRKE

KAYSER

NEDERLAG I STOCKHOLM: TH. FURTH, KUNGSGATAN 2

**Glatt
övertaskad**
blir varenda en,
som på té- eller
kaffebordet finner

**Örebro
KEX**

SILVO

SILVER - POLERMEDEL

RENGÖR OCH POLERAR GULD, SILVER,
ALUMINIUM OCH ALL SLAGS BORDSILVER.

SÄLJES I BURKAR Å
45 ÖRE & KR 1:00

Livförsäkra EDER

i

SVEA

Huvudkontor: Göteborg, V. Hamngatan 3

OBS! BARN- OCH STUDIEFÖRSÄKRINGAR

Ombud på alla större platser.

sjönk ned vid skrivbordet, kände jag att detta var min värld, mitt arbete — men vilan, lyckan, det var mitt hem. Madame Kollontay har rätt, tänkte jag högt, kvinnan ska ha förvärsarbete! Hon ska utträtta något mer än bara sköta

ett hem. — Annars blir hon en operosonlig docka, lik den gamla tidens välmående och sköna leksaksdockebarn! Jag skulle arbeta — arbeta!
När jag tio minuter över fem kom ut till kassan för att hämta

min avlöning, det var nämligen den sista, så räknade hon upp fem nya tior mer än jag skulle ha. "Är det inte fel det här?" frågade jag.
"Nej!" svarade hon, "chefen var nyss ute och sade till att fru

Svensson från och med denna månad ska ha påökt."

Jag tog bil hem.
Först rusade jag in i barnkammaren och kramade ungarna ett slag. Så in till min man, som läste den evinnerliga tidningen, nu en kvällsbit.

"Släng tidningen!" ropade jag. Jag skrattade och grät om vart annat.

"Vad är det med dej?" Min man betraktade mig oroligt forskande. Jag gick fram till honom och lade mina armar om hans hals. "Uppriktigt sagt, Allan, är det inte för din egen skull du ville att jag skulle lämna mitt arbete?" Han skakade på huvudet. "Så länge Stina finns så går ju allt sin gilla gång, men sjutton vet, hur jag skulle tycka om vi bytte hembitråde varje vecka."

Vi skrattade båda.
"Ja, men det gör vi inte. Och då ska jag säga dej, att jag tänker inte sluta, nej aldrig — aldrig. Jag behöver som väl är, inte välja mellan dej och arbetet. Jag kan inte mista någondera. Jag passar inte att gräva ned mig i hushållsarbete."

"Men det finns nog kvinnor, som passar till det", sade min man tankfullt. "Nej det gör det inte! De arbeta bara av ilska, för att de inte ha något annat att sysselsätta sina tankar med."

"Men Lena då! Tror du att Stina arbetar här hos oss av ilska?" —
Jag blev avväpnad: "Nej, käreste, nej", sade jag ödmjukt, det är bara jag som är dum och högfärdig. Det är bara det, att det finns olika begåvningar. Den ena passar för det ena, den andra för det andra.

Barnen kommo instormande, och lyckan var full och hel. I den stunden var jag lika mycket beroende som jag var oberoende. Vågskälarna vägde jämt. Jag ägde kärleken och var beroende av den,

Häpnadsväckande resultat mot de flesta sjukdomar!

Varning! Den äkta lampen är stämplad enl. vidstående (Lagl. Skydd! Kgl. Patent & Reg. Verket.) Endast **då** är den äkta.

Godtag ej något annat som Ni får ångra!
Finnes ej den äkta med vidstående stämplar, så tillskriv

AESKULAPLAMPAN. MALMÖ. TEL. 7508.

Endast några droppar

Dr. v. Spindlers norska **Furunålsbalsam** i badvattnet gör badet dubbelt uppriskande. Tallbarrets härliga doft i förenig med dess gynnsamma inverkan vid gikt, reumatism, sömnlöshet, som nervstärkande medel etc. är sedan gammalt bekant. Furunålsbalsam användes regelbundet vid de flesta kurorter o. badanstalter i landet. Erhålles å apotek, i parfym-, färg- och kemikalieaffärer i flaskor om 75, 225 o. 750 gr.
Engros från
J. S. Lindahls Aktiebolag
STOCKHOLM 3.

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56 och Sö. 4867.

Existerad 1875.

Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Tvättinrättningen
Telefon Sö. 336 30 och Sö. 15735.

I Teneriffa Magasinet

Röda Kvarns hus, Sthlm. har nu inkommit för säsongen vackra Fichus, Jabots, Isättningar och Kraggar. Billiga priser.

NY MAT

Italiensk kokbok

Così si mangia in Italia

(Så äter man i Italien)

av

Silvia Tomba

Kart. 4:—

"Förtrespås succès."

St. Dagbl.

Wahlström & Widstrand

Vitamin-forskningen

har fastslagit, att kvartslampans ultravioletta strålar alstra A- och tillväxtvitaminer. Kvartslampsbestrålningen förebygger och botar i varje stadium engelska sjukan (Rachitis).

Rekommenderas av svenska barnläkare.

Kvartslampan, Künstliche Höhensonne, "Original Hanau,"

säljas i elektromedicinska och större elektriska affärer.

Blivande och nyblivna mödrar tag reda på vad kvartslampsbehandlingen kan betyda för Eder och Edert barn genom att begära vår broschyr N:r 18 G, som tillsändes Eder gratis och portofritt från

BERGMAN & BEVING, Stockholm 7.

Krantz

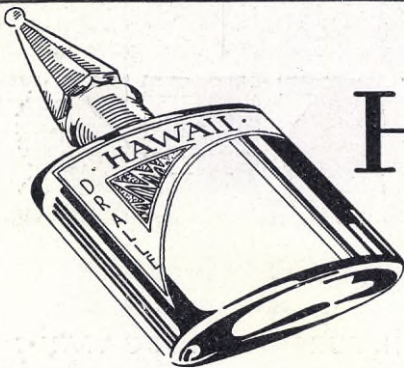
KÜNSTLICHE
HÖHEN
SONNE
„ORIGINAL HANAU“

Den nya parfymen
HAWAII

-modern-förnäm-raffinerad.

I utsökt eleganta förpackningar till

1:25 4:50 7:50

HOTELL ROYAL
 Propra rum. Snabb uppsättning.
 Östra Larmgatan 8. GÖTEBORG.

Gemlas Rullstol

N:o 5287.
 Patent N:o 57402.

Införda offert och beskrivning från
GEMLA FABRIKERS A.-B.
 — D I Ö —

ARMATUR
 från
ASEA

Armaturutställningen. Klarabergsgatan 21

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund,
 Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14.
 Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.
 Specialitet: Familje- och arvssaker, Bo-
 utredningar och testamenter. Äver
 skriftliga förfrågningar.

Vid
**Födelse-, Namns- och
 Högtidsdagar**

Presenter från
SVENSKA KRISTALLAFFÄREN
 Stockholm Göteborg Malmö
 Vasag. 23-25. S. Hamng. 45. Söderg. 10.

Bomullsgarn	<p>— INGEN — HUSMODER KAN UNDVARA GEFLE GARN och SVANENS VÄVNADER</p> <p>Åttioårig erfarenhet ga- ranterar varan.</p>
Domestiker	
Lärfter	
Hollands	
Madapolam	
Nainsock	
Flaneller	
Kulörta	
Bomulls-tyger	
Lakansvä- nader m. m.	

Då västeråsarna
 och de andra väst-
 manlänningararna tala
 om "tidningen", mena
 de alla

**VESTMANLANDS
 LÄNS TIDNING**

jag ägde ett arbete och var be-
 roende av det. Men jag kunde,
 om jag ville, slänga bort kärle-
 ken och vara oberoende av den,
 jag kunde också om jag ville
 vifta ett kallt farväl åt arbetet
 och vara oberoende av det. Men
 jag ville vara beroende av båda.
 Älska — arbeta — leva intensivt
 i nuet — inte sova bort de dyr-
 bara dagarna.

Allting är individuellt, och allt
 har fördelar och nackdelar. Ge-
 nerellt kan ingen tala i detta
 ämne. Var och en svare för sig.
 Huvudsaken är dock att inte
 nackdelarna överstiga fördelarna,
 vilket de ej heller göra, det torde
 i denna dag få betraktas som ett
 axiom.

Mitt valspråk är: "Leve arbetet
 för arbetets och den personliga
 begåvningens skull — icke för
 oberoendets." Ty ingenstans i
 världen finns det oberoende. Var-
 je individ är beroende av livets
 millioner ovissa händelser.

Det finns dock en nackdel, som
 är stor och skrämmande. När
 mina tankar vidrör den, går det
 en syl genom min hjärna. Det är
 sjukdom. Jag kan då besinnings-
 löst med skräcken i hämlarna rusa
 till telefonen och ringa hem för
 att höra att det icke är något fel
 på barnen eller min man. När
 jag får visshet om att allt är bra,
 drar jag en suck av lättnad och
 lugnar mig. Jag frågade en gång
 en känd psykiatriker om denna
 brännande oro. Han log och sva-
 rade: "Snälla ni, sjukdom kom-
 mer väl till hemmafruarnas hem
 också. Tänk på modern, som var
 borta och dansade, och när hon
 kom hem låg barnet dött i sin
 säng." — *Frau S.*

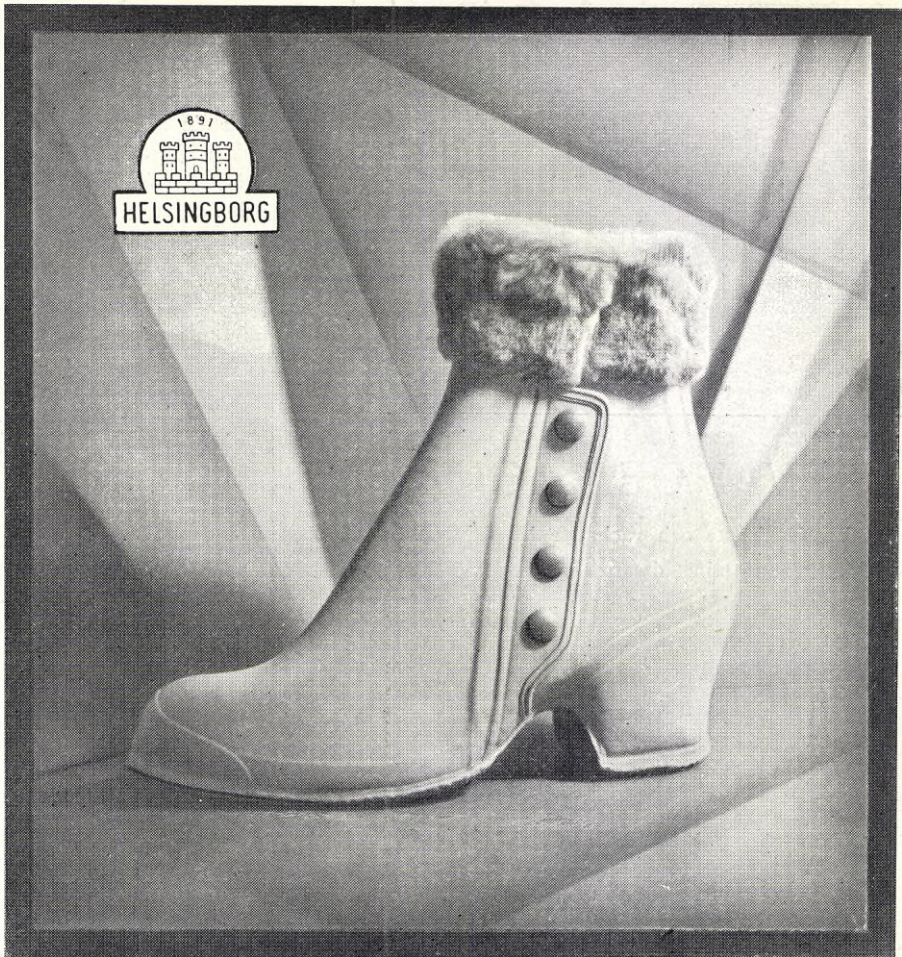

En axplockning bland julens
 förströelseböcker, översättningar
 och svenska original, ger ett gan-
 ska blandat resultat, dock mest
 på gott. *Alma Braathens "Som
 luffarturist i Orienten"*, Lindblads
 förlag, pris 2:75, hör dock knap-
 past till blandningens bättre ingre-
 dienser. Om varenda människa,
 som under enkla former hamnar
 utomlands, skulle sätta ihop en
 bok, så blev det många böcker.
 Men knappast många bra böcker.
 Alma Braathens lilla hastigt skriva-
 na volyms enda raison d'être skulle

vara en avväpnande humor, men
 den humorn har hon inte. Hon
 är käck, kolossalt käck, men inte
 mer. Utom kanske litet pretentiös
 och mycket naiv. *H. Courths-Mahler* har givit ut
 en ny roman, "*Fädernas missgär-
 ningar*", Chelius' förlag, pris 2:75,

som i sin art också är litet pre-
 tentiös och mycket naiv. Men
 dessutom spännande och välskriv-
 ven. Spännande och välskrivna
 äro även "*I hemliga uppdrag*,
en ententespions minnen" av *Ch.
 Lucieto* och "*Spionen från Boden*"
 av *Walter Wagram*, båda på Wahl-

ström & Widstrands förlag, pris
 5:75 och 5:25. De torde anam-
 mas med glädje av alla dem, som
 äro intresserade av kriminal- och
 äventyrlitteratur, framför allt
 den förstnämnda därigenom, att
 den är en ren verklighetsskildring
 från krigets farligaste front, spio-

"Norah" kallas denna eleganta bottin med
 tryckknappar vid sidan. Norah-bottiner fin-
 nas såväl svarta som sand- och lidofärgade.

TRE TORN

"Norah"

BOTTINER

HELSINGBORGS GUMMIFABRIKS AKTIEBOLAG -:- HELSINGBORG

Krantz

**Försummar Ni daglig hudvård,
 åldras ansiktet för tidigt.**

Oatine
 SNOW

Tutta Berntzen om OATINE:
 Var har mamma lärt sej de?
 De' ä "OATINE" det kan jag se.
 — Det är den bästa crème som finns
 Därför "OATINE" är min.

Oatine

Smuts tår och tvål irriterar
 huden och borttager fett. An-
 vänd därför ett mildt, välgörande
 medel som OATINE — ingnid-
 ning och avtorkning — och an-
 siktet får ett friskare utseende
 varjämte huden stimuleras, ren-
 sas och skyddas. Begär uttryckligen OATINE "Vit creme — grönt lock" och tillbakavisa
 alla efterrapningar. OATINE fås överallt i tub eller burk å Kr. 2:50 samt stor burk med
 tredubbelt innehåll Kr. 5:—.

mild och välgörande, uppsuges ögonblickligen av huden vid lätt in-
 gnidning; den är mycket väluktande samt dryg och bevarar huden
 mjuk, klar och vacker. Fås överallt i burkar 5 Kr. 2:50 och Kr. 5:—.
 I elegant lyxförpackning till samma pris. Oatine och Oatine-Snow
 fås även i tuber å Kr. 1:25 för användning i damväskor.

Tillerkänd 10 Grand Prix och Guldmedaljer.

THE OATINE COMPANY A.-B.

London, Paris och Stockholm.

Nederlag: MALMÖ.

Elektr. Belysningsarmatur
Belysningsglas
Hushållsglas
Prydnadsglas

BÖHLMARKS

Huvudkontor:
STOCKHOLM SÖ.
Utställningslokaler:
Högbergsgatan 19—25 - Norrmalmstorg 4

Mattpol.
mässing
N:o 305
Kr. 5:—
pr par

LEVANDE LÅGOR

den festligaste och vackraste belysningen. En förutsättning därför är dock vackra ljusstakar och lampetter. Vår "Svea"-stake och "Svea"-lampett fylla dessa anspråk på samma gång som de betinga ett för den stora allmänheten överkomligt pris. *Erhålles i alla välsorterade järn- och bosättningsaffärer.*

Blankpolerad
mässing
N:o 346
Kr. 15:—
pr par.

NICKELFABRIKS A.-B.
GOTTFRID CARLSSON
ESKILSTUNA

MINIATYR
SPARKASSE
BÖCKER
AV SKINN

TILLHANDAHÅLLES
VID INSÄTTNING Å
SPARKASSERÄKNING

SYDSVENSKA BANKEN

neriet. En annan skickligt upplagd och välgjord bok i den spännande genren är Kurt Martins detektivroman "Maria Veldomers död", Fritzes förlag, pris 3 kr.

Ett lyckat försök att för Sverige

presentera den ganska främmande och okända tjeckiska litteraturen har Fritzes förlag gjort genom att i E. Weers översättning ge ut en samling med namnet "Tjeckiska berättare", pris 4:75. Till god översättningslitteratur

kan man också räkna "De lyckliga öarna" av Basil King, Fritzes förlag, pris 5:75, en intressant roman om en ung man, och en liten förtjusande bok från indisk miljö, i vilken hjälten är en duva, "Brok-hals" av Dhan G. Mukerji, Natur och Kultur, pris 3:90.

Två intressanta och läsvärda kärleksromaner kunna även räknas till julens lämpligaste presentböcker. "Kärlekens dagar" av Vicomte Melchior de Vogüé, Reuter & Reuters förlag, pris 5:75, är en bok med hela franskans stilistiska klarhet och spirituella förmåga att analysera hjärtats subtilaste problem. Lika utpräglat anglosachsisk, som den förra är gallick, är Pamela Frankaus "Härlekins äktenskap", Gebers förlag, pris 6:50, en av de lättlästa och roande men därför inte ytliga romaner som alla tycka om.

De som funnit, att man via litteraturen kan ta sig ur den nordiska julkylan ned till varmare länder ha fått en ny god hjälp att lura klimatet i "Ensam jorden runt" av Fia Ohman, Skoglunds förlag, pris 7:50. På sin vandring för författarinnan läsaren genom idel soliga och heta länder och inte bara genom dem, utan in i dem, in till deras folk och folkens seder och syn på tingen, genom hela skalan av miljöer "från fängelsemörker till juvelprakt" för att citera en kapitelrubrik. Volymen är även genom sina illustrationer en värdig julklapp. B. A.

Isdrottningen av Ivans har utkommit i Ivansserien på Gebers Förlag. Handlingen försiggår i S:t Moritz under ett av den berömda privatdetektiven Geoffrey Gills semesteruppehåll därstädes. Men romanens hjälte får ej njuta någon vila. Han invecklas i en egendomlig brottmålshistoria, som börjar i de schweiziska Alporna och slutar i London. En komplicerad mordgåta fordrar allt hans skarpsinne och läsaren följer med spänning hur han till sist lyckas uppspära och avslöja den brottslige. Pris 4 kronor.

Två bokhandelssuccésér i julfloden känner sig nästan Idun be-

Sparta

SKODON

representera det förnämsta
som kan framställas
i skoväg.

Efterfråga därför skodon av märke. Sparta
hos Eder skohandlare.

En kärkommen julklapp

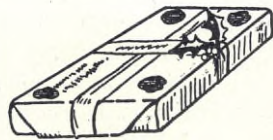
är alltid

IDUNS KOKBOK

av ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

Lika nyttig som välkommen.

PRIS 6 KR.

Mot postförskott.
Portofritt.

Rekvirera genast från närmaste
bokhandel eller direkt från
IDUNS EXPEDITION, STOCKHOLM

rättigad att ta åt sig en del ära av. Det är Einar Nermans "Bland vackra barn och fula gubbar" och Vera von Kræmers "De nya döttrarna", som i dagarna utkommit på resp. Bonniers och Gebers förlag. Båda dessa böcker ha under året publicerats i Idun, Einar Nermans i artikelform och Vera von Kræmers på följetongsavdelningen — Iduns läsekrets har alltså fått två julsuccésér i förväg.

Någon ytterligare anmälan av dessa två böcker anser sig Idun icke behöva göra, då vi ju redan genom deras publicering givit vårt omdöme om verken i fråga. Vi inskränka oss till ett varmt lycka till för våra medarbetare och till ett tacksamt konstaterande av andra tidningars anmälan av deras böcker. Om "Bland vackra barn och fula gubbar" skriver Sv. D. bl. a. att Nermans "bok är ovanligt välskriven, graciös och illfundig, ofta präglad av verkligt gallick esprit, och varje sida är genomlyst av äkta, men ingalunda menlös humor. Och om "De

nya döttrarna" skriver signaturen *Quelqu'une* i Sv. D. i en lång berömmande recension bl. a.:

"Det är tidens ansikte, inte odelat vinnande i mångas ögon, men mejslat, expressivt, som här bril-

**SVENSKA
TRYCKERI-
AKTIEBOLAGET**

STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: Norr 32955

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565. N. 6 47

Utför alla slags

Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol-Goedecke

— Suppositorier —

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat. För Anusol-Goedecke finns det ingen ersättning. Anusol-Goedecke upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka stäl-lena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

jant återges, med slående tankar och observationer, icke framförda i aforismens pressade stenstil utan på ett behagligt vardagspråk, som lyder författarinnan så smidigt, därför att det är ett organiskt uttryck för hennes sunda, mogna personlighet. Hon kan människorna bra, hon är klok och god, förstår och förlåter utan bråk, patos och känslsamhet. "Var och en måste trots allt till slut ta hand om sig själv och låta andra komma till ro", är en hennes livsmaxim, som skulle förskaffa henne fredspriset, därest hon kunde få den praktiskt tillämpad över hela klotet.

Det är betydligt svårare att skriva om rama äkta vardagen än om det äventyrliga och exklusiva. Det kräver öra, och det ha inte alla. Vera v. Kræmer har det, och till de "böcker som kunna undervisa, steg för steg", som en av hennes hjältinnor suckar efter i en tung stund, kan man tack-samt räkna denna hennes lyhörda, starkt fängslande nutidsroman.

*

Käre Axel Dahlman.

Dina ungdomsvers, som du har sänt mig till genomläsning, synas mig synnerligen ägnade att för oss äldre öppna minnets portar. Jag för min del ser mig själv som en sextonårig tös, vilken i all hemlighet idkade ett mycket anspråkslöst versskriveri och med djupaste respekt betraktade den begåvade stockholmsstudenten, som slog sin lyra med så mycket större säkerhet än jag och alltid på det älskvärdaste sätt stod redo att höja stämningen på våra lantliga fester och tillställningar med sina dikter. Jag tror verkligen, att många med mig skola finna nöje i att påminna sig hur man tänkte och kände långt tillbaka i ungdomsdagarna, medan ännu romantikens efterklang behärskade sinnen.

Om dina vers kunna ha något att skänka våra dagars ungdom, vet jag inte. Men om 1920-talets student skulle ha intresse av att göra bekanskap med 1870-talets, så antar jag, att detta i någon mån skall kunna ske genom din lyrik. Intrycket av hans egen överlägsenhet kommer ju att bli det första, som slår honom, men kanhända skall han vid jämförelse känna en liten saknad efter detta milda svärmeri, denna veka naturdyrkan, denna ogrumlade hänryckning över ädla känslor och ideal. Och vad överlägsenheten beträffar, kanske att den, som känner sig stå på höjden av sin tid, skall ha gott av att tänka på hur hans egen uppfattning kan komma att te sig för den ungdom, som verkar och lever femtio år efteråt. Tillönskar din samling ett vänligt mottagande

Din tillgivna
Selma Lagerlöf.

Med detta karaktäristiska företal av vår stora författarinna inleds en liten versbok, "Från min ungdomstid", som förre rektorn för Karlstads läroverk Axel Dahl-

VID TRÖG MAGE

och förstoppning äro
Hvita Björnens

FRANGULA-PILLER

av bästa och säkraste verkan. Fullkomligt oskadliga. Inga som helst biverkningar. Användas å sjukhus och kliniker. Fås å alla apotek i askar å 40 piller.

Finnes något vackrare än en vacker hy?

Varje dam strävar till att göra sitt yttre så tilldragande som möjligt - och varje dam kan göra sitt utseende älskligt. Ty förutsättningen härför är en varm och av hälsa strålade by - och denna kan envar erhålla, tack vare Khasana skönhetspreparat.

Khasana Superb - Crème skiljer sig helt från vanligt smink. Det sistnämnda kan aldrig påläggas så diskret, att det icke förräder sin närvaro. Men med Khasana Crème anar ingen hjälpmedlet - ty

KHASANA - Superb - läppstift i guldhylsa
Kr. 1.25, eleg. skrivhylsa med dubbelstort stift Kr. 2.50. **Superb-Crème, i burk** Kr. 1.50.

denna i sig själv orangefärgade pasta ger åt kinden en naturlig, genomskinlig och skär hy som låter hudens egen mörka eller ljusa karaktär få komma till sin rätt.

Khasana - Läppstift ger å läpparna den rätta varma färg-tonen; färgen är fullkomligt hållbar och avlägsnas - liksom Crème - endast av tvällödder.

En användning är tillräcklig för hela dagen.

DR. M. ALBERSHEIM, FRANKFURT A. M. - LONDON

KHASANA

Erhålles överallt.

Superb

man givit ut. Det är några ungdomsvers som den populäre Karlstadsbon och läraren samlat och de skola säkert välkomnas av de många, som ännu ha sinne för den gamla goda tidens romantik och svärmeri. F. ö. be vi få instämma i dr Lagerlöfs rekommendation.

E. N.

FRAGOR och SVAR!

Varmt sken.

Fråga: Har i min ägo 4 kristallkronor, hur få litet varmare sken utan att fördärva kronornas utseende? Varmt sken till jul.

Svar: Äro kronorna monterade med elektriska lampor, så skaffa antingen svagt färgade lampor eller överdrag dem ni redan har med chifon eller tyll i den färg ni önskar.

Citat.

Fråga: Var står följande dikt och vem är författaren?

"Från fäder är det kommet, till söner skall det gå, så långt som unga hjärtan ännu i Norden slå."

Svar: Citatet är hämtat ur E. G. Geijers samlade skrifter, Julklappvers: "Med Konungasagorna till mina söner". (Julen 1833.)

God ton.

Fråga: Finnes det i bokhandeln tillgänglig någon handbok, vari man kan få handledning hur man vid olika tillfällen skall uppträda fullt korrekt, t. ex. som värdinna vid större middagar etc., samt vad som för övrigt hör till vad man kallar god ton och umgängeskunst. Ung blivande husmor och värdinna.

Svar: Flera sådana böcker äro utgivna och finnas i bokhandeln. Bl. a. God ton, etikett och umgängesformer av Cérémonieuse.

Socialt arbete.

Fråga: Är sedan många år varmt intresserad av socialt arbete särskilt hjälp-, understöds- och skyddsverksamhet. Fr. o. m. nu så mycket ledig att jag gärna kunde giva några timmar dagligen till frivilligt arbete utan ersättning (utom möjligen meriter för framtida liknande verksamhet). Något van och kan lämna referenser.

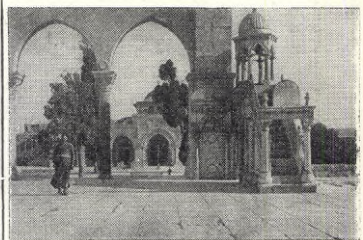
Vore tacksam om Idun godhetsfullt ville giva anvisning på lämpligt arbete till "I Stockholm".

Svar: För att få något lämpligt arbete i den vägen råda vi er att anmäla er i Föreningen för Vålgörenhetens Ordnande, Storkyrkobrinken 11, 2 tr. Föreståndarinnan träffas vanligen varje dag vid 12-tiden.

RED. BREVLAÐA.

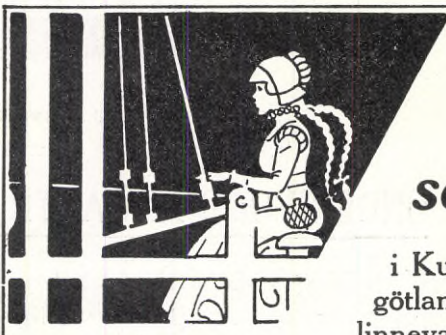
Årsprenumerant, 23-årig prenumerant och Äldre dam anmodas uppge namn och adress för frågans besvarande.

Till Österlandet:

Att solbada i januari-april, uppleva våren och sommaren under vintertiden är nog var och ens längtan. Även 1930 anordnar Alltrafik Resebyrå tio omväxlande vinterresor, 5 jan.-18 mars Kr. 4,450:— till Indien och Ceylon, 24 jan.-14 mars, 50 dgr. Kr. 2,675:— resa till Egypten, Sudan och Sicilien. 2 v. resor till Rivieran och Paris Kr. 495:— 3-4 v. resor till Nordafrika och Italien med Sicilien, 3 Medelhavskryssningar till Egypten, Palestina, Turkiet, Grekland och Italien; marsresan 32 dgr. Kr. 1,450:—, aprilresan, 51 dgr. Kr. 1,985:—, majresan, 28 dgr. Kr. 985:— Dessutom en sällskapsresa 17 mars-21 april Kr. 1,950:— till Nordamerika. Även ackordsresor och bröllopsresor till vintersportplatserna ordnas bra och billigt. Program i

A.-B. Alltrafik Resebureau, Hamng. 14, Sthlm. Norr III 55.

Vävstolen går sen hundra år

i Kungsäter, Marks härad, Västergötland, hemorten för de bästa linnevarorna sedan urminnes tid.

Tiderna ha förändrats, storindustri har efterträtt hemvävning, men Marks linne behåller sin rangplats!

Marks linne är klisterfritt: mister ej fasthet och utseende vid tvättning.

MARKS

HANDDUKAR och DUKTYGER

MARKS LINNEMANUFAKTUR A.-B.

KUNGSÄTER

Berömd pianist uttalar sig om Polyphon!

En av Nordens för närvarande mest berömda pianister, W. Witkowsky, uttalar sig i följande entusiastiska ordalag om Polyphon-grammofonen: »Som pianist lägger jag i första rummet märke till hur rent och mjukt men ändå fylligt Polyphon-grammofonen återger piano-spelets alla skiftningar och finaste nyanser samt hur sångbart flygeln låter — särskilt i mellanläget.»

Det är Polyphon-grammofonernas ljudrenhet och fylliga ton, som gjort att de blivit lika omtyckta av den musikaliska finsmakaren som av de dansandes stora skara.

Till julen!

Varje musikälskare bör studera vår nya katalog, som med fullt fog betraktas som ett musiklexikon. Innehållet omfattar klassisk och modern musik, operor och operetter, romanser, visor och körverk samt gammal och modern dansmusik.

Hos närmaste musikhandlare finnes ett exemplar av denna katalog liggande för Er räkning. Och kom ihåg att kontinentens stora succés-melodier just utkommit i glänsande inspelningar på Polyphon-, Brunswick- och Polydorskivor.

En av Nordens mest berömda pianister, W. Witkowsky, med Polyphons resegrammofon K 15, vilken kostar kronor 150:—.

Bland övriga modeller märkas K 17 kr. 75:— och K 3 kr. 115:—.

POLYPHON BRUNSWICK
POLYDOR

Florodol, var morgon ny,
Förlänar frisk och vacker hy!

Julen stundar
man begrundar
önskningarnas mål.
Bästa gåva
vill jag lova
är en Florodol

Skönhetens obetvingliga makt

kan ingen helt frigöra sig från. För den böja sig alla, med eller mot sin vilja. Skönheten är därför en dyrbar gåva, värd att väl värdas. Men icke med konstlade skönhetsmedel, som göra huden känslig och aldrig förmå skänka hyn naturlig friskhet och charm.

En god tvål — det är huvudsaken.

Tag emellertid icke en tvål, vilken som helst. Riskera icke i onödan följderna av tanklöshet i detta ayseende. Försäkra Eder emot obehagliga efterverkningar och tillgodose såväl renlighets- som skönhetskraven genom att alltid använda den bästa och mest tillitsfulla, överallt i handeln tillgängliga

skönhetstvålen
FLORODOL

PARFYMERI FLORA, GEFLE

UNDERWOOD MINIATYR

Antingen Ni är privatman eller har kontor, så behöver Ni en

UNDERWOOD MINIATYR SKRIVMASKIN

UNDERWOOD MINIATYR är byggd efter samma principer som gjort den vanliga UNDERWOOD till Standardtyp för all världens skrivmaskinsfabrikation.

UNDERWOOD MINIATYR är alltigenom "Underwood-Konstruktion".

Säljes på fördelaktiga betalningsvillkor. Samma garanti som på den vanliga Underwood skrivmaskinen.

GENERALAGENTER:

A.-B. HADAR SCHMIDT

STOCKHOLM - VASAGATAN 40

Tel. Namnanrop: Hadar Schmidt.